

TEVIŠKES ŽIBURIAI

Nr. 10 (63)

TORONTO, Ontario, 1951 m. Kovo (March) mėn. 8 d.

Kaina 10¢

1704

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa
SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Pasiruošimo klausimu

Tremties laikotarpis mums užsitęsė ilgiau kaip daugelis laukė. Kad jam pakaks dešimtmečio, šiandien jau retas betiki. Bet ar visi perprantame ką tai reiškia, kokie tai milžiniški nuostoliai kraštui. Jei skaičiuosime, kad iš savo krašto yra išbėgę tik 50.000 suaugusių darbingų žmonių (neskaitant vargstančių Sibiro taigose), tai gauname pusę milijono darbo metų — 150.000.000 darbo dienų. Darbo dieną skaitant tik po \$5, gauname \$750.000.000 nuostolių kraštui. Bet juk tremtyje yra ne vien neapmokytos darbo jėgos. Didelis procentas yra specialistų, kurių darbo dienos vertė yra žymiai aukštesnė.

Šito savo skaičiavimo neskaitytome toli gražu tiksliai. Jį čia suminiame greičiau norėdami paskatinti specialistus ekonomistus bei statistikus tuo klausimu susidomėti ir vieną kartą apskaičiuoti, kiek mūsų kraštas nuostolį ūkiniu vertėbū vien dėl to, kad didelė dalis lietuvių jau eilę metų nedirba savo krašto naudai. Antroji uždavinio dalis būtų apskaičiuoti, kiek Lietuvai padaryta ir daroma nuostolių okupanto. Tie nuostoliai beabejo milžiniški. Kraštas sugriautas, ūkis išdraskytas ir taip nualintas plėšiškos rusiškios politikos bei bolševikinių naujovių, kad jo ir atpažinti nebūtų galima.

Mes tikime, kad šitas mūsų krašto kankinimas, kuris dar ir žmonių kankinimas, nebus amžinas. Jau dabar matome ženklų, rodančių, kad pasikeitimai ne už kalnų. Diena, kada pats lietuvis pasidarys savo krašto šeimininkas, rishia artėja. Tai mus guodžia, bet kartu primena ir tuos milžiniškus uždavinius, kuriuos teks atlikti kraštą, jo ūkį atstatant ir gyvenimą perorganizuojant, laikantis ūkiško tikslumo, socialinio teisingumo, tautinių tradicijų — amžiais įsigyvenusių pažiūrų ir tautos bei valstybės artimųjų ir amžinųjų uždavinių. O bus viskas išgraujta, nebus liks akmens ant akmens. Reikės girdar skaitytis ir su visuomenės demoralizacijos veiksmu ir su siaubingų reakcijų galimybe.

Tai bus uždaviniai, prilygę dabarties laisvės kovų didžiulius uždavinius, nes nuo pasirinkto kelio priklausys ilgų metų tautos ateitis.

Tremtiniai, kurie VLIKo žodžiais tariant, yra tik keleiviai į savąjį kraštą, šen ar ten sustoję poilsio, o taip pat išeiviai, kurie sielojasi dėl skaudaus tėvynės likimo ir dalyvauja kovose dėl jos išlaisvinimo, gerai žino, kad jie nėra pagrindiniai veiksnys nei šiandien, nei bus rytoj, kai reikės pradėti krašto tvarkymo ir atstatymo darbus. Juos pradės ir gaires nužymės ištvėrusieji tėvynėje. Mums žinomoji Lietuvos vidaus rezistencijos dvasia yra laidas, kad kelią pasirenkant nebus apsirakta. Tačiau mes žinome, kaip jie yra nuvargę ir pratinti. Žinome, kaip labai trūks jų jėgų. Tremtiniai ir išeiviai jas turės kuogrečiau, kaip tik leis sąlygos papildyti. Turės vyktyti, žinoma, ne kaip vadovai, bet kaip nuolankūs talkininkai gerbiama šeiminkininkai. Ne komanduoti, bet dirbti ir darbu pelynti sau tinkamą vietą, neužmiršdami, kad sunkiausiu momentu nebuvo namie, buvo iš jų pasišalinę.

Darbas ir dar kartą darbas lauks visų, nes be jo nebus gyvenimo. Bet kad galėtum dirbti, reikia tam ir pasiruošti. Šiuo atžvilgiu mes, deja, dar nesame tinkamoje aukštumoje. Mes tam dar nesiruošiame, apie tai mažai net galvojame. Mes turime patyrimą gerą politinės kovos dėl krašto laisvės organizacijai, ke liame tautinių pajėgų išlaikymo, fizinio ir moralinio atsparumo

klausimus, bet esame visiškai apleidę pasiruošimo problema.

Šiuo atžvilgiu vienintelis sveikintinas reiškinys yra VLIKo dar tremtyje sudarytoji, o dabar JAV atgaivintoji Lietuvos ūkio Atstatymo Studijų Komisija, kuri iš pirmųjų savo darbų išleido I t. "Išlaisvintosios Lietuvos ūkio", o dabar pradėjo leisti planavimo studijų darbams diskusinių biuletenį, skirtą ne viešumai, bet tame darbe dalyvaujantiems. Tiesa, "amerikų" dar neatidengta, tačiau džiuginantis yra jau pats domėjimasis tais klausimais, jų kėlimas. Atmin kime, kad ir vanduo tik srovėje tyras išlieka, o stovintis genda.

L. ūkio Atstatymo Studijų Komisija kaupia nors dalį ūkio bei technikos specialistų. Kitos sritys pakol kas organizuotai ne tyrinėjamos. Žinoma, tai nereikia, kad jomis niekas nesirūpintų. Juk praėjus vasarą ir Toronte girdėjome metmenis prof. Ig. Malinausko paruošto plano atėties Lietuvos švietimui organizuoti. Yra galvojančių ir kitais klausimais, nors pakol kas jų visuomenėje negirdime. Galvojančių, ypač savo srities specialistai negali tokių problemų nespėti. Kad ir privertiamas, blaškymasis po pasaulį duoda progos daugiau patirti, susipažinti su kituose kraštuose prigyjusiems principais, juos įvertinti savo krašto mastu ir prisiminti arba atmesti.

Galvojama, domimasi ir dirbama. Savosios visuomenės nusipigimui, ačiū Dievui, dar neturime pagrindo skustis. Tačiau mes turime prisiminti, kad dirbančiųjų ir besiruošiančiųjų skaičius beveik neauga. O laikas bėga. Atsiminkim, kad tremtyje esame jau 7-tus metus, o normaliai nebebuvo dirbama daugiau kaip 11 metų. Atsiminkim, kad mūsų specialistų didelė dalis per tą laiką apsinėšė dulkėmis ir gerokai senstėjo. Ir vis sensta. Tas, kas nepriklausomybės sugriovimo metu turėjo, pav., 40 metų, šiandien yra 51, kas tada turėjo 50, šiandien turi 61 metus, atseit yra emeritūros prieangy ir vargu ar begalės normalų gyvenimą bei darbą pradėti, ypač, kad dažniausia yra praradę visus savo ankstyvesnius paruošiamuosius darbus. Daugumai nebeužteks nei jėgų nei energijos. Dar eilę metų, ir mes pradėsime kalbėti apie mohikanus ir šitoje srityje.

Tai yra realus gyvenimas. Prie šito veda mūsų skaudžiosios tragedijos vyksmas ir neprivalome prieš tai užmerkti akių. Nesame vaikai lakstą į pakluones pasižiūrėti ar dar negrįžta mama. Ir be pakluonių žinome, kad ji dar už gerų karnelių ir kad mūsų kelias iki tėviškes vartų dar ilgas, ne savaitė ir ne mėnesiškai skaitomas.

O klausimo, kas pakeis senuosius, kas užpildys laisvės kovose kritusiųjų vietas, mes dar nestatome, nors tai vienas pagrindinių uždavinių ateities darbams vykdyti. Atstatomai Lietuvai, oi, reikės intelektualinių pajėgų, kurių normalus paruošimas su trukdytas tebėra nuo pat 1943 m., kai buvo uždarytos beveik visos mokslinės Lietuvos institucijos.

Mes juk negalime remtis vien esamom netėjančiom senujų gretom. Mes turime išnaudoti visas esamas ir surasti naujų galimybių jaunajai inteligentijai kartai paruošti. Tai neužmirštinas uždavinys, dėl kurio plačiau kitą kartą.

— Otava. — Atvežta vėl sviesto iš N. Zelandijos. Jo kaina Halifaxe 40,4 centai, kai kanadiškojo sviesto sandėlinė kaina 53 centai. Importuotasis sviestas busias parduodamas po 56½ cento svaras.

Amerikos Balso Tarptautinių Transliacijų Viršininkas p. Foy D. Kohler įteikia 1951 m. Vasario 16 d. pirmosios lietuviškosios transliacijos programą Lietuvos Minist. JAV p. Povilui Zadeikiui

Tautos Fondo Atstovybė Kanadoje

APLINKRAŠTIS Nr. 2

Visiems lietuviams, organizacijoms ir jų skyriams, Kanadoje

Liecia:

1. Tautos Fondo Atstovybės Kanadoje samata 1951 metams.
2. Atstovybės veikla.
3. Veiklos plėtimas.
4. Padėka ir dėkėjimai.

I. Tautos Fondo Valdytojo prof. J. Kaminsko rašte iš 1951 m. sausio mėn. 29 d. minima samata TF Atstovybei Kanadoje 1951 m., siekianti \$6.000.00. Ši suma bendrame veiklos plane laukiama iš Kanados lietuvių ir yra reikalingas Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto numatytiems darbams 1951 m. atlikti.

Tautos Fondo Valdytojas savo rašte prisipažįsta, kad esą nedrasu pasakyti sumą, tačiau žiūrėti ir visų reikalų svarbą, tenka \$6.000 Kanados lietuviams skirti. Si suma turėtų susidaryti iš pastovių įmokų Tautos Fondui. Į ją neįeina Vasario 16-tos minėjimuose surinktos aukos. Pirmajame pusmetyje laukiama \$2.400. Atstovybė mano, kad esant Kanadoje jau vien tik naujųjų ateivių 8.736 skaičiui ir ne mažesniau senujų skaičiui, laikantis principo \$1.00 kiekvienam, metinė samata nėra perdidelė.

II. "Tėviškes Žiburiai" Nr. 5 "Didžioji šventė geriausia proga surinkti jėgas tikslingai kovai" ir "Nepriklausoma Lietuva" Nr. 6 "Spaudos Apžvalga" mini Tautos Fondo Atstovybę Kanadoje.

Atstovybė, būdama labai dėkinga abiem laikraščiams už Tautos Fondo reikalų propagavimą, taipgi vertindama tautiečių jautrumą ir sugestijas, nori pareikšti:

a. Tautos Fondo veiklos pagrinde yra lėšų telkimas Lietuvos išlaisvinimui. Atstovybė nori nuosirdaus bendradarbiavimo keliu dirbti su visais lietuvišiais organizacijomis, laikraščiais telkiant lėšas Tautos Fondui ir visus kviečia į šį didįjį Lietuvių

tuos laisvei darbą.

b. Tautos Fondo Atstovybė tiesioginiai priklauso Tautos Fondo Valdytoji ir per jį Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui.

c. Atstovybė 1948 m. rugsėjo mėn. 16 d. buvo pakviesta M. Arlauskaitė ir L. Girinis, išrenkanti juos iš tuometinės KLCT, kaip daugumą apjungiančios organizacijos.

d. Tautos Fondo atstovauti Kanadoje Tautos Fondo Valdytojas įgaliojo M. Arlauskaitę.

e. Atstovybė artimiausiu jos talkininku laiko KLB-LOKą, kuris apjungia daugumą. Tautos Fondo Atstovybėje dalyvauja, proporcingai nuveiktiems darbams visi lietuviai, organizacijos, visos kolonijos. Atstovybė vertina realų darbą daugiausia.

III. Turėdama prieš akis uždavinius, Atstovybė konstatuoja, kad esamo aparato yra permaža. Ji laukia pasiūlytųjų talkininkų. Atstovybė laukia, kad Tautos Fondo Valdytojo prašymas iš 1950 m. lapkričio mėn. 23 d. KLB LOKui būtų išpildytas.

Atstovybė prašo, kas sutinka ir su TF Valdytojo pageidavimu, kiekvienoje kolonijoje išrinkti po vieną asmenį, o didesnėse kolonijose po du-tris asmenis į Vietos Atstovybę.

Organizacijos, neprisiuntusios Atstovybei savo adresų — prašomos nedelsiant tai padaryti.

VI. Reikšdama nuosirdžią padėką visiems aukojusiems Tautos Fondui Vasario 16-tos proga, Atstovybė nori palinkėti našaus darbo ir mūsų visų lūkesčių išpildymo — sulaukti laisvos Lietuvos!

Jūsų
M. Arlauskaitė,
Tautos Fondo Atstovė Kanadoje.
6642 3rd Ave., Rosemount
Montreal 36, Que.
Canada.
Vasario mėn. 28 d.

Nepasiekiamos vietos nėra

JAV oro pajėgų Europoje vad. gen. leit. L. S. Norstad pareiškė, kad nesą Sovietų Rusijoje vietos, kurios JAV aviacija jau dabartinėse aplinkybėse negalėtų pasiekti. Europinės oro pajėgos, kurios buvusios pritaikytos gynybai, esą perorganizuojamos taip, kad galėtų ir puliti. Dėl to esą pakeičiamos ir bazių vietos.

Kalbėdamas apie JAV puolimus Sovietų Rusijos ir priešingai, Norstad pareiškė, kad tai be abejo bus nuostolingi skridimai, tačiau jo nuomone sovietų aviacijai bus sunkiau įsiveržti į JAV-bių pajėgų sferą, o JAV aviacijai bus lengviau. Jo nuomone, sovietų gynybas negalys būti stipresnis, kaip praėjo karo metu buvo vokiečių, kurie turėjo daug mažesnę ginamą plotą.

NAUJA TRĖMIMŲ BANGA LIETUVOJE

Berlin (LAIC) — Nuo praeitų metų lapkričio 30 dienos, Šiaulių ir Klaipėdos "sričių" 39-se rajonuose įvestas "išimties stovis": MGB ir kt. "saugumo" organai ir kompartijos padaliniai gavo ypatingas teises, neva tikslu apsisaugoti nuo "kolūkių sabotavimo ir pažeidimo". Formaliai imant,

tenka 500 mylių. Kadangi krašte yra daug upių, tai ir tiltų turėti būtina daugybė, o tam žinoma reikia inžinierių.

Taip pat daug latvių specialistų yra pakviesta dirbti filmų gamybai. Dabar jie gamina vyriausybės užsakytą filmą, kuri turės parodyti Newfoundlando krašto ūkinis išteklius ir jo grožį. Filmą bus rodoma visoje Kanadoje ir JAV.

O reikia pasakyti, kad abu elgiais teisingai — ir Smallwood ir Valdmanis.

LKP(b) CK gavo VKC(b) įgaliojimus lapkričio 13 d. posėdy Vilniuje. Po to, "Sovietiskaja Litva", "Tiesa", ir Vilniaus radiofonas pradėjo sistemingą agitaciją prieš "buožių" ir kitų "sabotuotojų" veiklą. Greta garsina mos veiklos, emė veikti partijos sekretoriatas. Nuo š. m. sausio 1 d. Lietuvos KP(b) rajonų sekretoriatuose sudarytos "valytojų" komisijos.

Tuo po to komisaro Variakojų Kolūkių Statybos Istaiga pradėjo skubiai surašinėti gyvenamuosius ir ūkio pastatus kolūkiuose ir kitur, kurie pirmoje eilėje turės būti nugriauti prieš gegužės 1 d. ir sujungti į "gigantus" arba "agrorodusus", kokie jau nuo pėnai rudens kuriami Ukrainoje ir Gudijoje.

Prieš liepos 1 d. numatoma sujungti 800 kolūkių Klaipėdos ir Šiaulių "oblastyse". Per 2 metus turį būti apjungti du trečdaliai Lietuvos kolūkių. Vilniaus "ob-

Šioji savaitė praėjo tylių pasirusimų ženkle, be jokių stambių įvykių.

Ir Korėjoje tebesitęsia laipsniškas lėtas žygiavimas centriname fronte pirmyn. Komunistai daugelį pozicijų užleisdžia be kovos. Be kovos užleido ir Hoeng songą, tiesa jau beveik apsuptą, ir spėjama, šiame ruože ginsis gal prie Yongdu, esančio 17 mylių į vakarus nuo Mongsong, ant to paties kelio. Rytinis frontas tyli, o vakariniame fronte JT žvalgybiniai daliniai nuo Seoulo atbloškė. Apokritai fronte dominuoja ir iniciatyvą savo rankose laiko JT pajėgos, bet pastebima ženklų, rodančių, kad komunistai ruošiasi puolimui, kuriam ruošia dvigubai tiek pajėgų, kaip kad buvo paruošta pastūtiniam pasiveržimui centriname fronte. Kovų lauke pradeda dažniau rodytis kiniečių lėktuvai, tačiau nuostolių JT aviacijai jie dar nepadarė. Pastarosiomis dienomis tebuvo numušti 2 lėktuvai jų priešlėktuvinės artilerijos. Visdėlo JT vadovybė, matyt, randa reikalo savo oro pajėgas sustvirtinti ir iš Malajų atvyksta 50 britų srausminių lėktuvų.

Kinai apkaltino JAV, kad jie Korėjoje panaudoję dujines bombas.

Tolimuosiuose Rytuose visdėlto kažkas bresta. Komunistinė Kinija vykdo žiaurų terorą, valymą sau nepalankaus elemento pietinėje Kinijoje, kur, turbūt, laukiama Čiangkaišeko kariuomenės desantų.

Indijos atstovas JTO Rau pareiškė turįs žinių, kad Kinija esanti pasiruošusi derėtis dėl paliaubų ir dėl anksčiau siūlytos 7 konferencijos, tačiau nei jis pasakė, iš kokių šaltinių tos jo žinios kilę, nei girdėtis kokių atgarsių, kurie tuos jo teigimus paremtų.

Ka veikia JTO "Geros valios" komitetas, negirdėti, lygiai, kaip sankcijų komitetas. Tik pradeda masą judinti tarptautinės kariuomenės reikalas, keliant mintį, kad visi JT nariai turėtų specialius karinius dalinius, kurie reikalui esant kiekvieno momentu galėtų būti pašaukti JTO karinės vadovybės, visada būtų jos dispozicijoje.

Tuo tarpu iš Maskvos duodama suprasti, kad ji jau nebebrangina JTO, laiko ją susikompromitavusia ir galimas dalykas, kad Maskva rengiasi JTO apeleisti, o jos vietoje tikruoju pasauliniu organu paskelbti Pasaulinį Taikos kongresą. Tokios išvados daromos iš "Izvestijų" kovo 4 d. vedamojo, beabejo taikyto Paryžiuje pradedančią 4 užsienių viceministerių konferenciją.

lastis" numatoma "sugigantinti" ligi š. m. liepos mėn. Vienkart, nepaisant vykdomų reformų ir su tuo susijusių nuostolių, Maskvos "gosplanas" reikalauja, kad Lietuva nuo 1952 m. duotų 30% daugiau grūdų nei 1950 metais.

Iš viso, atrodo, kad senoji kolchozų rūšis naikinama ir visi paverčiami į milžiniškus "sovchozus", nelyginamai "maisto fabrikius", pilnai mechanizuotus, ir su "darbininkų stovyklomis", vietoje gyvenamų butų.

Be to, nuo gruodžio mėn. Lietuvoje pradėjo vis dažniau reikštis "Osobojė Soviesčanije" komisijos prie visų rajoninių MVD skyrių. Jų tikslas bus parūpinti 100.000 darbininkų — kalinių, reikalingų naujam Stalino penkmečio planui, ir Volgos bei Turkmenijos kanalams statyti. Darbo jėgą sudarys "nepatikimi" ir "itartini" elementai. Sausio 15 d. jau suimta 7.000 asmenų, vasario mėnesį išvežami 20.000.

Europos dėmesio centre yra beabejo minėtoji Paryžiaus konferencija. Rytų Vokietijos parlamento nutarimas, reikalaujantis Vokietijos suvienijimo, taikos sutarties ir okupacinių kariuomenių pasitraukimo, beabejo yra sovietų taktinis manevras.

Prancūzijai ši konferencija prasidėjo nepatogiu vyriausybės krizės metu. D. Britanija susirūpinus laukia pačių užsienių r. ministerių konferencijos — jei viceministerių darbas nenuėmė jėgų, nes faktiškai neturi ministerio. Bevinas tebeserga.

Italijoje didžiausia sensacija komunistų partijos skilimas. Čekoslovakijoje buv. užsienių r. min. Clementis byla. Jugoslavija laikosi tvirtai ir primena Maskvą, kad jos nenugalimumo mito laikai jau esą praėję.

Kariniai-pasiruošimai Europoje vykdomi, tačiau Eisenhoweris faktiškai tebeturi savo žinioje tik okupacines pajėgas, o iki užplaukusių 31 divizijos dar labai toli. Tik kariuomenės pergrupavimai, pav. prancūzų pasiuntimas į amerikiečių zoną Vokietijoje arba oro bazių perkėlimas rodo, kad padėtis laikoma labai rimta.

JAV vargsta daugiausia su ūkinėmis problemomis ir infliacijos pavojais. Užsimota kainų ir atlyginimų kontrolė nelabai tepasiteisina. Teko leisti ir laikinai kainas pakeikti arba visai iš kontroles išskirti ir laikinuos atlyginimus, tarsi padidinti, o rezultate beveik pairo kontroles organas, nes, protestuodami prieš kapitalistų dominavimą iš jo pasitraukė darbininkų unių atstovai, tad gresia konfliktas su darbininkija, kuri gali pradėti kovą ir mestis į streikus.

Kapados vyriausybės siūlymas suteikti jai plačių įgaliojimų dar tebėra parlamente. Opozicija priekaištauja kad tai kvėpią diktatoriškom pretenzijom, tačiau greičiausia įstatymas praeis be žymų pakeitimų.

O vyriausybei didelis rūpestis, kaip nuraminti ūkininkus, reikalaujančius primokėjimų už 1946-1948 m. derliaus kviečius, parduotus pigesne kaina Anglijai.

Kai žemės ūkio ministerio Gardiner vadovaujamoji delegacija grįžo iš Londono neįsigaivusi Britų vyriausybės pažado sumokėti skirtumą tarp pasaulinės rinkos kainų ir tų kainų, kurias Britai mokojo už Kanados kviečius, nors prekybos sutartyje buvo pastaba, kad į tą skirtumą bus atsisveigta, parlamente prasidėjo puolimas vyriausybės. Ji atsidūrė tikrai keblioje padėtyje, nes vakarinės žemės ūkio srityse tai labai jautrus reikalas. Premjeras St. Laurent praėjusią savaitę bandė sugėdinti opoziją, kad ji iš padėties, dėl kurios vyriausybė nesanti kalta, norinti sudaryti sau politinį kreditą, bet tai, žinoma, nieko nenumarino, ypač ūkininkų, kurie laukia pinigų.

Vasario 2 d. premjeras priminė, kad vyriausybė mananti tam reikalui skirti \$65.000.000. Lygiai tiek pat pagal ankstyvesnius susitarimus yra numatyta paskolinti D. Britanijai, jei ji to prašytų. Iš to daroma išvada, kad vyriausybė linkusi D. Britanijai nebeskolinti nieko, o tą sumą išdalyti ūkininkams. Tačiau tokiu atsitikimu už dviejų metų derlių, parduotų D. Britanijai, ūkininkams būtų pridėta tik po 8,3 cento už bušelį. O parduota buvo po \$1,55 bušelį, kai sekan tieji derliai po \$2. Dėl to tai ūkininkų organizacijų atstovai tuojaus pareiškė savo protestą, nes negalį sutikti su \$65.000.000, kai priklausą 650.000.000.

Manoma, kad šiuo reikalu vyriausybė turės didelių sunkumų parlamente, nes ir liberalai, kurie kilę iš vakarinių provincijų, greičiausia nedrįs už tokį siūlymą balsuoti.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje ir JAV metams su priedu \$4,00, pusmečiui be priedo \$2,50. Kituose kraštuose metams su priedu \$4,50, pusmečiui be priedo \$2,50.

Įmokėję nemažiau \$10,00 skaitomi garbės prenumeratoriais

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas EM 3-4265

Pijaus XII dvylika popiežiavimo metų

1939 m. kovo mėn. 12 d. įvyko Pijaus XII vainikavimas. Dvylika istorinių metų. Dabartinio Popiežiaus, Eugenijaus Pacelli, asmenybė ir darbai nusitebino pasauli. Sis amžius matė tris ypatingus jo asmenybės momentus: kaip Apatališkąjį pasuntinį, Sv. Sosto sekretorių ir Popiežių. Jo akcija visada paremta teisingumu už taiką visoms tautoms. Būdamas nepaprastų gabumų žmogus, visose mokslo šakose pasako autoritetingą žodį. Kiek gilių ir gražių minčių yra pasakę sociologinėmis temomis, literatūros ir meno argumentais, kiek išminties parodė politinėse ir ekonominėse problemose. Yra palietęs visas didžiąsias problemas, kurios tebevargina žmoniją ir kurios be Dievo neišsima.

Dar nebuvo Atlanto Carterio ir niekas nebuvo jo prisimėjęs, o Popiežius Pijus XII jau kalbėjo apie tarptautinį solidarumą pagrįstą artimo meilės įstatymu tarp individų ir tautų. Pijus XII šaukė pasaulį gerbti kiekvienos tautos suverenumą, paliekant laisvą apsispręsti: jis pasmerkė nacionalizmą ir kariškąjį imperializmą; jis apgailestavo ekonominiai pasiturinčių kraštų egoizmą ir jėgos vartojimą, kvies

damas prie taikos be keršto, prie sutarčių gerbimo ir nusiginklavimo. Popiežius užstojo mažąsias tautas, prašydamas, kad ir joms būtų atviras kelias prie žaliavos, reikalingos kraštui; kad būtų panaikinti muitai, įvestas ūkinis bendravimas, emigracijos laisvė. Pareikalavo taigiai sumoralinti tarptautinius santykius, taip, kad būtų panaikinta anarchija, ir įvesta tvarka, kurioje vietoj būtų teisė, vietoj neapykantos meilė, vietoj nepasitikėjimo pasitikėjimas.

Kaip Tautų Sąjunga vartojo Benedikto XV mintis, taip Naujorke Jungtinės Tautos kartoją Pijaus XII pasakytus žodžius. Tik gaila, kad diplomatai nesuprasdami gilių tų žodžių reikšmės veda pasaulį prie baisaus trečiojo visuotinio karo.

Žmonija žiūri su viltimi į Popiežių, ieškodama jame išsilaikymo. Dar kartą kovo 12-toji primins pasauliui, kad "pragaro vartai nenugalės". Tają dieną Šventasis Tėvas prašys Dievą suraminimo ir pagalbos, kad jo herojiškas darbas būtų vainikuojamas laimėjimo žmonių dvasinei ir materialinei gerovei.

B. Mikalauskas.

Pasakoja Peter Kleist

Lietuvos pardavimas

(Tęsinys iš praeito nr.)

"Dar sykį nuvykau pas Lohsę į Rygą, kad nurodyčiau jo sistemos netobulumą. Jo uždavinys — kalbėti jam — ne smulkios gyventojų reikalus pačiam tenkinti, bet kaip regentas jis turi duoti savo keturių vyriausybėm bendrąsias politinio tvarkymosi gaires. Lohsė nepasidavė mano sireniskai giesmėi: jis žinojo, kad Rosenberg'o potvarkis ir mano sukurto "kraštų savivaldos" neatitinka Hitlerio norus. Pasikalbėjimas buvo gyvas. "Arba tamsa tykda politiką arba aš — šaukė Lohsė: "Vienas iš mūsų čia nereikalingas. Aš neleisiu, kad mane paverstų faktiniu sargu". "Niekas nenori tamstos paversti faktiniu sargu. Bet tamsta turi stovėti ir vadovauti, užuot pažėmė sėdėjęs ir pantaplinius potvarkius rašęs". Ir mečiau ant stalo bylą, kurioje buvau surinkęs reichskomisarato juokingiausią potvarkių žiedėlius. Viršuje gulėjo potvarkis apie aukščiausią skudurų kainas. Išdaigijęs sekretorė buvo riebiai pabrakčius šviesiai rudiem ir tamsiai rudiem šilkiniam skuduram. Šviesiai rudi turėjo kaštuoti Latvijoje 10 pf. brangiau už kg. kaip tamsiai rudi. — Pasikalbėjimas buvo baigtas. Kraštų savivaldos žuvo, vokiečių Vyriausios Prižiūros smaugiamos. Man pačiam buvo uždrausta įžengti į Ostlandą".

ŠAUKSTAI POPIET

I baltų autonomijos siekimus 1943 atsiliepė Heinrich Himmleris. Nuo žygių ir rytus pradžios jo SD komandieriai Rygoje ir Taline buvo nurodinėję ir reikalą bendradarbiauti su baltų tautom, o taip pat ir puikų karinį latvių bei estų pasireiškimą vokiečių kariuomenėje ir SS, ir kuriuos ne viešai, bet gana gausiai jie buvo įsijungę. Himmleris pagaliau panor sudaryti latvių ir estų SS dalinius, kurie buvo traktuojami ne kaip "rytų daliniai" — taigi ir ne "rytų medalius" gavo — bet vokiečių ordenu. Apetitas bevalgang atsiranda. Netrukus Himmleris panor Estijoje ir Latvijoje paskelbti visuotinę mobilizaciją. Bet jam buvo atsakyta, kad okupacinė galybė negali mobilizuoti. Tam reikalinga suverinė vyriausybė. Kitą raudonajai armijai įduodama teisė kiekvieną belaisvį šaudyti kaip dezertyrą ir išdaviką".

"Tuo žygiu Himmleris pradėjo sąjūdį, nuo kurio negalėjo atsiliekti ne Rosenbergas. 1943 m. vasario mėn. rytų ministeris su kvietė į Berlyną pasitarti reicho komisarą Lohsę ir jo bendradarbių ministerijos patarėją Burmeisterį, nukeltą iš vidaus reikalų ministerijos į Rygą. Į pasitarimą aš buvau taip pat pakviestas. Su Burmeisteriu mudu surašėme autonomijos statutą, kuris, palyginti su tuo, kas ligi šiol buvo,ėjo toli ir nuo valstybės konstitucijos skyrėsi tik formulavimais. Lohsę buvo gana prablaimesis iš savo herociškų fantazijų. Jis trumpai tepasakė: "Gerai, aš su viskuo sutinku. Viskas yra niekis, įeigu mes karo nelaimėsime". Bet dabar Rosenbergas pasidarė labai atsargus, kritika,vo, siarino, atmetinėjo ir dėl straipsnio, kuriuo pripažįstama rim valstybėm turėti savas vėliavas (kurias jos ir be to turėjo ir kiekviena iškilminga proga iškabindavo) piktai sušuko: "Nuo savas vėliavas! Tai reiškia airšką sukilimą!" Šiuo metu nutaidėme proga iš posėdžio pasitraukiau. Netrukus išėjo į prieškambarį ir Burmeisteris tarmas: "Greičiau iš šito beprotnamio!"

"Autonomijos siekiai buvo likviduoti" (167 p.).

"Trečiojo reicho rytų politika 1944 m.ėjo į galą kaip vaiduokliški šešėliai. Raudonoji armija užėmė Baltijos kraštus, išskyrus Kuršo katilą. Didžiulė estų, latvių ir lietuvių banga su vokiečių kariuomene plūstelėjo į Vokietiją. Tik dabar, dešimt minučių po dvylikos, 1944 m. lapkričio mėn. susigriebe obergruppenfuieris Bergeris. Savo dvyliapės padėties — rytų ministerijoje ir SS vyriausiojo vadovybėje — dėka latvių ir estam, kurie narsiai kovėsi, norėjo sudaryti egzilines vyriausybes. Sukliudė Hitlerio pasipriešinimas, ir mėnesius užtrukusios derybos davė tik sutikimą steigti "tautinį komitetą". Latvių gen. Bangerskis, latvių SS dalinių vadas, kreipėsi į mane su prašymu, kad pasakyčiau jam atvirai savo nuomonę dėl projekto. Tai buvo keblus klausimas. Tegalėjau jam atsakyti: "Pastarūkite gyventi netoli kur Šveicarijos sienos". Jam taip pat pasakiau — daugiau kaip ištisi metai buvau išėjęs Omį ir grįžęs į užsienių reikalų ministeriją, kad steigiant tautinį komitetą, užsienių reikalų minis-

POLITINIS SĄMISIS

JAV politinėje arenoje pasklido daugelis prieštaraujančių balsų. H. S. Truman, Potsdam konferencijai pasibaigus, džiaugėsi: "Mane įspėjo, kad aš turėsiu daug vargo su Stalinu. Aš su juo jokio vargo neturėjau, net viską gavau, ko norėjau". Po eilės metų svyravimo, pataikavimo ir klaidų, tik 1950 m. JAV vyriausybė apsisprendė: siųsti kariuomenę į Europą, gynybos liniją laikyti prie Elbės, nors pastaruoju metu nukeliau jau prie Rhein, ūkiškai remti Europą, pirmauti Europos politikoje, išverti Korėjoje, nepradėti formalaus karo Kinijoje, sudaryti taikos sutartis su Japonija, Vokietija, tas šalis apginkluoti, dalimi prancūzų remti Indokinijoje, o Britus Malajuose, išleisti apsiginklavimui apie \$60.000.000.000, visur daboti sovietinį spaudimą ir jį atremti glaudžiai bendradarbiaujant su JTO.

Tos politikos didžiausiu priešu yra Herbert Hoover, 76 m., vertinamas valstybės vyras, buvęs JAV prezidentas. Jis pasakė dvi žinomas kalbas: 1950. XII. 20 ir 1951. II. 10. Tarp tų kalbų yra šie du esminiai skirtumai. Pirmojoje siūlė pasitiktį JTO, antrojoje — pasitiktį vadinu nepaprastai klaidingu. Anksčiau už dolerį gailėjo ginklų Vakarinei Europai, dabar samprotuoja, jog būtina ginklus siųsti, jei ji pati sugebės gintis. Jo tezėmis lieka: nepaprastai ginkluoti, užpultai Europai suteikti ribotą paramą, teikti ginklus, bet vengti kariuomenę laikyti "pustomo smėlio kraštuose. Europoje ar Kinijoje", visuomet būti atsargiam su Europa, sumažinti negynybos išlaidas, ginti Formozą, Filipinus; Japoniją ir Vokietiją apginkluoti, nes jos "esantių užtvoros prieš bolševizmą"; antrąją gynybos liniją laikyti Ramųjį Vandenyną ir Atlantą, juos papildant Vidur-

DEMOKRATINIS NERANGUMAS

Vidutinis amerikietis jau pradeda nubusti. Tas gatvėžmogis nesupranta, kai sakoma: pavojus būtų fiziškai išnaikintiems karo metu, pavojus Sovietų vadovaujamo komunizmo JAV, pavojus netekti laisvų, kai karo mašina sukasi. Jei kas tikėtų, kad šie pavojai amerikiečių masėms yra suprasti, be abejoj klystų. Netrukus atsiranda ramintojų. Jie randa didžiausio pritarimo, nors masei tėskauda galvą dėl žūstančių Korėjoje, keliamų mokesčių, kylančių kainų ir to nelaimingai pastovaus atlyginimo. Tačiau negali čia pagelbėti net patys didžiausi ramintojai. Doleris tirsita, o dėlto "kaltas" ne kas kitas, tik H. S. Truman. Ir jį vana. O kurstymą, saužidišką darbą

Reikalauja rezistencinius organus pripažinti vyriausybėmis

Prancūzų "L'homme nouveau", 1950. XII. 10, straipsnyje "Sukurkime Europą — nesumaityta" apžvelgia ligi šiol dėsius pastangas pasiekti susitarimo su Maskva, kad ir per Jungtines Tautas ir pastebi, kad jos šandien privedė prie tragikomiškos padėties. Jeigu būtų buvę lig laiku paklausta išmintingų balsų, įspėjusių dėl komunistinio pavojaus, tai — daro išvadą laikraštis — Teheranas ir Jalta nebūtų virstę naujuoju Muenchen, o Pabaltijo valstybės, Lenkija, Čekoslovakija, Rumunija ir Vengrija nebūtų buvusios pavergtos.

Norima sukurti naują Europą, kur būtų gerbiama žmogiškoji asmenybė, laikomasi tarptautinės moralės ir teisingumo principų. Tačiau kodėl nenorima išleisti, kad ir į Europos Tarybą žmonių, neturinčių tėvynės, nors ir be oficialaus politinio mandato, kai tuo tarpu nesivaržoma sėsti prie bendro konferencijos stalo su savo priešais arba ir su Mao-Tse-Tungu ir Ho-Chi-Minh atstovais?

Kada buvo vedama kova su hitlerizmu, santarvininkai oficialiai palaikė įvairius rezistencinius sąjūdžius ir ilgą laiką pripažino tremtinę lenkų vyriausybę. "O mes, kad padarėme mes, kai pasibaigė karo veiksmai, — klausia toliau laikraštis, — kad padrasintume laisvųjų tautų rezistenciją? Mes galime drauge dirbti su savo priešais, tačiau prie savo stalo nesusiprantomė pakviesti žmonių, kurie galėtų

JAV politiškąs veidas

žemio jūra ir Indijos vandenynai. Apie Hoover mėnulį sukasi sen. Robert Taft. Juodu didesni dėsnių kreipia į Aziją, kaip į Europą. Kiti du įtakingi respublikininkai: gubernatorius Dewey ir John Foster Dulles rikiuoja: į JAV prezidentą. Jų atstovai kongrese remia apsiginklavimą, pagalbą Europai ir net Čiangkai-šekui. Kai H. Hoover siūlo pasitraukti iš Korėjos, kiti respublikininkai tuo klausimu nutyli ar palaiko oficialiąją liniją. Hoover nedraugai jį laiko rimta politinė asmenybė, kuri tik reikalaujanti padėti tašką JAV užsienio politikoje.

Toje rusenančioje ugnyje George F. Kennan, buvęs užsienio politikos planuotoju State Departmente, pilia žibala tardamas: mes turime ginkluoti, tačiau neprisiileisti, jog karas neišvengiamas. Jei prieita prie nūdienės katastrofingos padėties, esąs kaltas Dean Acheson. Pastarasis, sąryšyje su dar nepamiršta Alger Hiss "istorija", šaukia demokratinio talkininkavimo savo gynybai. Į jo šauksmą atsilepia 245 politinių mokslų atstovai, 187 istorikai, 113 ekonomistų ir 200 tik "geros valios" piliečių, tvirtinančių: Dean Acheson teisus! O tuo metu H. S. Truman 1950. X. 16 paskelbė toji "emergency" pakabo ore. "Mes esame dideliame pavojuje. Nuo mūsų nūdienės praušties pareis ateityje mūsų civilizacijos likimas". Tačiau karas ūkis neišrieda iš demokratinės klampynės. Milžiniškos apimties nūdienės tinklelė ūkiškam gyvenime patarnauja ne JAV tvirtinti, o jas griauti. Ji padeda įsitvirtinti komunistams ir slegiamų žemėsnių sluoksnių vardu šaukti: mus pavergi! Profesinės sąjungos bruzda, nes streiko ginklas dalimi išmuštas iš rankų. Respublikininkai spekuliuoja vidine ir išorine įtampa savo padėčiai sustiprinti.

Ar štai kito sparno ramintojas, kuris nėra kapitalistu ir nepriklauso tautai, kuri drumstame vandenyje žvejoja — Thomas A. Meehan, kunigas, R.K. archidiecezas oficialus laikraštis "The New World" redaktorius, 1951. II. 11 prabyla Sv. Vincento a Paulo universitete, Chicagoje, pranašingu balsu: "Ir aš regiu, kad Stalin, Višinskij ir visos politbiuro stovi prieš greitą galą. Tuomet Dievą mylinti rusų tauta sukils prieš blogį ir akis pravers į dangų. Lenkijos, Lietuvos, Jugoslavijos, Vengrijos, Rumunijos, Čekoslovakijos ir Kinijos tautos bus išlaisvintos". Kodėl? Argumentas teologiškas: "Mūsų tarpnyje bedievybė sėjama pasaulio pusėje, kuri yra pavergta... Mes neįpravalome pamiršti, kad galop Dievas viespataus".

JAV gyvenime yra tam tikrų prošvaisčių. Savęs kritika pradeda reikštis. Hanson W. Balduin išdėsto nuomonę "Readers Digest", 1950 m. spalio mėn. numerįje "We are not the best in the World" — mes neįpramaujame pasaulyje karo srityje. Edgar A. Mowrer "Challenge and decision" — kova ir sprendimas, išėjusio knygoje 1950. VIII. 28 d., eina toliau aštriai kritikuodamas amerikiečių gyvenimą, o ypač jų demokratine santvarką. Jis taria (28 pusl.): "JAV vadovauja pramonėje, politinėje demokratijoje ir remiasi materialiu klestėjimu. Bet psichiatrai ir auklėtojai pažymi, kad JAV psichiškai nesveikieji asmenų ir tūšėlaidurių nuviliančių skaičius vis didėja". Ir kas blogiausia, jog neturima priemonių tai baimingai nuotakai pašalinti. Arthur M. Schlesinger žodžiais "The Vital center" — 6, 171, 243-244 pusl., 1949, — kuris analizuoja baimės apraiškas modernioje visuomenėje: "Naujasis tarpimas JAV reikalauja organizuoti moralę ir emocionalias priemones". Tačiau ar galima organizuoti moralę? Ar įmanoma pažaboti emocionalines išraiškas, kai visuomenėje yra rimtos priežastys jas iššaukiančios? E. A. Mowrer jas išvardija (28 p.) "Industrializmas iššaukia šiuos reiškinis — nedarbą, visuomeninį palaidumą, ne-

GEDIMINAS GALVA.

Neandertališkoje JAV visuomenėje teisingai E. A. Mowrer pastebi, plačiai išlavintas visuomenės sluoksni vis plonėja. Netobulai išauklėtoji, bet techniškai paruoštoji vadovybė težiūri tik išaugoti esančią ūkio sistemą. Vyriausias veiksnys: rytniavimas. Tačiau didžiosios imonės siekia monopolio. Monopolis žada atlyžimą, kai rugytniavimą lydejo įtampa. Didysis kapitalas sutampa su didžiomis pramonės imonėmis. Didžiosios imonės valdo valstybę, kartais darbą pajungdamos ar vėl jį talkininkaudamos.

JAV gana tikslai ūkiškai techniška mašina, kuri varoma "siaurru interesu", nepaprastai svyruoja politinėje srityje. Ji svyruoja ne vien dėl masės neapsisprendimo, neišimokslinimo ir siaurakaktiškumo ne dėl kovos tarp kapitalo ir darbo, bet dėl kapitalistų aklo užsispyrimo, kurio žalingas darbas yra varomas per nematomas "pressure groups". Tos grupės veikia be atožvalgos, savanaukiškai, akiai, nes rtyto — tegu ir tvanas. Tokiame principinio vairavimo tarpnyje yra JAV nūdien atsidūrusi, kai kapitalistinis grobuoniškumas prašyte prašosi didelių reformų. Nuo Korėjos įvykių pradžios, kai tauta aukvoja kraują, jį dar turi aukoti gėrbūvio dalį kapitalistiniam Malochui. Ateities perspektyva amerikiečių gąsdina.

Sunku įspėti ateitį, tačiau aišku, kad tuo keliu eidamas JAV kapitalizmas sau ruošia kapą. Jo žlugimas bus atšiauresnis, kaip D. Britanijoje, kurioje yra nusistovėjusios tradicijos ir žymiai daugiau išminties.

Kurios linkmės vyrauja JAV užsienio politikoje?

E. A. Mowrer (146 p.) nuomone JAV esančios šios užsienio politikos linkmės: švelnioji, griežtoji, ūkiškoji ir doktrinistinė. (Bus daugiau)

NAUJASIS "LIETUVIŠKAS" SEIMAS

Sausio 18 dieną į LTSR aukščiausią tarybą — be draugo Stalino buvo išrinkti šie "lietuviškai skambantieji pavardėmis" asmenys: Kotovas, G. Malenkovas, D. Šupikovas ir A. Moskvilovas. (Vilniaus kom. partijos sekr.), A. Sokolovas, A. Cistiakovas ir V. Pisarevas (min. pirm. pavaduotojai), Pavlina Stasevič, A. Jefremovas (LTSR valstybės kontrolierius), N. Liubimcevas (statybos ministeris), A. Michailas (Siauliu kompartijos sekr.), Šviščiovas Jakovas (LTSR prekybos ministras), A. Katiriovas (Kauno komp. sekr.), Antanas Kozuchovskis (Lietuvos geležinkelų valdybos viršinink.), Piotr Lapkinas (Rygoj gyvenantis, generolas), A. Kuznecovas (propagandos vedėjas), A. Petrovas (ministrų tarybos valstybinės plano komisijos pirmininkas), G. Bacharovas (prokuroras), P. Kapriolovas (saug. ministras), A. Anuškinas ("Sovietskaja Litva" redaktorius), Genrikas Zimanas ("Tiesos" redaktorius), F. Teriosinas (lengvosios pramonės ministras) ir kiti.

Iš lietuviškų maskolių kiek žinomesnių randame "Liaudies Seime": Baltų Juoza, Augustinaitį VI. (žemės ūkio ministras), Laurinaitį Joną (atstovas prie TSRS tarybos), Knyvą Albertą (švietimo ministras), J. Bartašų (vidaus min.), Zebenkię Ireną (Vilniaus dailės instituto katedros vedėja), Korsaką Kostą, Gašką Igną (LTSR užsienių ministras) ir kiti.

Jau ir autobusai vaikšto... Lietuvių Komunistų partijos oficiozas džiaugiasi kaip geležėlė rades, jog autobusai šeštias pokario metais pradėjo kursuoti iš Siaulių į Užventį ir Panevėžį. I Rygą jie eja jau nuo seniau (A).

Už geležinės uždangos sovietina ir rusina

"Peasant International Agency" skelbia, kad Dobrudža, Bulgarijoje yra paversta tikra sovietų karine baze. I provinciją nuolat permetami stiprūs rusų kariniai daliniai. Statomi aerodromai ir karo sandėliai.

1950 m. lapkričio mėn. būvyje i Rumuniją buvo permesta iš S. S-gos 2.600 visokių "kontrolierių ir technikų", kurie visi buvo tučtuojau po visą kraštą paskirstyti tarp svarbiausių pramonės imonių. Pačios didžiosios plieno imonės Hunedoaro, Cagire ir Rezičo dabar dirba jau griežto rusų kontrolė.

Rumunų vyriausybė, tos pačios agentūros žiniomis "pakvierte" visus turkų kilmės piliečius palikti rumunų teritoriją. Anksčiau, kaip žinome, toks pasiūlymas buvo padarytas turkų piliečiams Bulgarijos vyriausybės.

Tuo tarpu už geležinės uždangos kraštuose daros sunkiau ir su maistu. Paskiausiai Čekoslovakijoje i rinką buvo mesta truputį

reikalų ministrą). Guzevičių Aleksandrą (rašytojas), Zuzgda Juozą (Mokslų akademijos viceprezidentas), Mažylį Praną (profesorius), Pusnį Bronių (ministrų tarybos religijos reikalams įgaliotinis prie LTSR), Didžiulį Karolį (vyr. teismo pirmininkas), Kupčinską Juozą (Kauno Medicinos instituto direktorius), Mikėną Juozą (skulptorius), Kriščiūną Joną (profesorius), Andriaitį Kazį (maisto pramonės ministras), Banaitį Joną (meno įgaliotinis), Svėdą Joną (ansamblio vadovas), Meškauskienę Michaliną (kino ministras), A. Vieniulį - Žukauską, A. Drobni (finansų min.), I. Blišką (teisingumo min.) ir kt.

Be kyšio prapuolęs sumaskolintoj Lietuvoj "Tiesa", I. — — Laiškas redakcijai: "Mes darbininkai gyvename statybos trestu priklausantiame name, L. Tolstojaus gatvėje Nr. 3, Kaune. Šio namo valdytoju dirba drg. Martinov, kuris namo gyventojų reikalais visai nesirūpina. Dažnai už bet kokią pažymėjimo išdavimą reikalauja kyšio"...

Jau ir autobusai vaikšto... Lietuvių Komunistų partijos oficiozas džiaugiasi kaip geležėlė rades, jog autobusai šeštias pokario metais pradėjo kursuoti iš Siaulių į Užventį ir Panevėžį. I Rygą jie eja jau nuo seniau (A).

(Bus daugiau)

Alm.

Sovietai ruošiasi

Naujas „sovietų“ branduolys

Kremliaus viešpačiai ėmėsi reorganizuoti savo aparatą. Jie stengiasi dabar ir vietiniuose sovietuose (sovkomuose) sudaryti tokią branduolį, kurio nesugniuždytų jokie būsimi įvykiai. Apie minimąjį sovkomo branduolį turi koncentruotis visa partijos valdžia ir saugumo organų galia. Dabar tokio branduolio sudėtis jau praplesta. Iš vad. Smolensk rinkiminio vieneto į Sov. S-gos aukščiausiąją tarybą atstovų sąrašo (1950 m. kovo 12 d.) matyti, kad ten figūruoja tokie pareigūnai: partijos viet. komiteto pirmininkas, MBG arba MVD valdybos (saug. organų) vedėjas, atitinkamas gynybos apygardos vadovaujantis generolas ir vietinės geležinkelio valdybos viršininkas. Tas pats principas buvo pritaikytas visoje Sov. S-goje ir per vietinių sovietinių organų rinkimus, jis kaip jau dabar aiškėja, taikomas ir per rinkimus į aukščiausiąją visų 16 sovietinių respublikų tarybą, turinčią susirinkti 1951 m. vasario mėnesį. Kada visa šita tariamųjų rinkimų komedija bus baigta — tai „pagal planą“ turi būti įvykdyta iki 1951 m. kovo mėnesio — visa tų sovietų (arba lietuviškai tarybų) piramidė, kurios viršūnė sudaro visos Sov. Sąjungos aukščiausioji taryba, bus ir save jau susiurbusi vietinių valdžios institucijų ir kontrolės organų elementus, dabar jau paruoštus visokiems eventualumams.

Drauge su šia reforma buvo taip pat sudaryti pagal 1950 m. spalio 28 d. pakeitimus kontroliniai organai, seką visą sovietinį ūkį. Berijos dešinė ranka ir visagalis MVD viešpats, Merkulovas, anksčiau ėjęs MBG (valstybės saugumo) ministerio pareigas, buvo paskirtas valstybės kontrolės ministru, įgavusiu neribotą galią visam sovietų ūkiui kontroliuoti. Tą pačią dieną vienas iš žymiausių jaunųjų partijos veikėjų, P. K. Ponomarenko, karo metu neribotas Gudijos viešpats, buvo paskirtas vad. visasąjunginiu aprūpinimo ministru, žinoma, nepaleisdamas partijos c. k-te vieno iš penkių sekretoriatų vadovo vietos ir tuo būdu pasidarydamas vienu iš įtakingiausių žmonių Kremliuje.

Valymai ir sunkumai

Tačiau ir tai reikalo nepataisė tiek, kiek buvo norėta. Tada Stalinas ir Malenkovas 1949 m. rudenį įsakė praveisti platų „generalinį partijos valymą“. Jis truko nuo 1949 m. iki 1950 m. liepos mėnesio. Gaunamos iš Sov. S-gos paskutinės žinios skelbia, kad naują valymo bangą.

Sunkumų turi Kremlius ir daugiau: sovietų kolchozininkų žiaurias nuotaikas dar daugiau pablogino vad. „kolchozų praplečimas“ (praktiškai ir mažųjų sklypelių daržovėms pasisodinti likvidavimas. E.), pradėtas vyk-

Sovietinių darbo stovyklų tikrovė

Pasaulinė spauda vis dažnėja aprašymų vaizduojančių gyvenimą Sovietų koncentracijos ir darbo stovyklose. Po J. Margolino ir buv. raudonojo generolo ispanų pilietiniame kare Valentino Gonzalezo, žinomo El Campasino vardu, štai prancūzų „Combat“ (1950. XII. 6) vėl išspausdino estų protest. kun. Juhkentalio išpuolius, pavadintus „Mano patyrimai iš Sovietų privačiųjų darbų stovyklų“. Juose plačiai aprašoma kaip jis 1941 m. vasarą buvo iš Talino drauge su besitraukiančiu frontu išgabentas pro Leningradą į Kotlos prievartų darbų stovyklą. Dėl gelis Talino kunigų buvo išvežti birželio 13 d., kiti — pasislėpę ir prisidėjo prie rezistencijos. Išvežimo sąlygos buvo žvėriškos. Negeresinės jos buvo ir Kotloje; tep visi jie buvo laikomi labai griežtoje MVD priežiūroje. Maitinimo gaudavo po 800 gr į dieną duos, 2 lėkštes sriubos ir truputį kšės. Tai buvo tikras kalėjimas. Kalinius sudaro ne tik tie 15 milijonų esančių kalėjimuose, bet ir kiekvienas sovietų pilietis yra tikras kalnys. Ar įmanoma kalbėti apie laisvę krašte, kur negalima nieko kita skaityti ir klausyti, išskyrus oficialią bolševikų partijos propagandą? Krašte, kur žmona negali pasitikėti vyrų ir vyras žmoną?, klausia laikraštis. Iš jų būrio kiekvieną dieną mir-davo po 4 ar 6 žmones plaučių

dyti 1950 m. pavasarį. Tada tik nebus prisidėję prie dar didesnio atšalimo jau pačios sovietinės sovietinės kartos, be jokios kritikos akiai tikėjusios partijos tiesomis ir laikytos tikru partijos pasididžiavimu.

To nepaisant, Kremliaus karo mašina be atvangos kala ginklus pasauliui užgrobti toliau. Apie jų konkrečius planus Tol. Rytuose ir Azijos pasauly plačiai paskelbė išamų straipsnių plačiai skaitomas amerikiečių žurnalas „Look“ savo 1950 m. gruodžio 5 d., įrodinėdamas, jog Sibiras tam žygiui sudaro tikrąją slaptą sovietų bazę.

Alaska — Japonija — visa Azija?

Ten toli už geležinės uždangos, mažai žinomuose Sibiro plotuose su jų žemės lobiais, šių dienų Sovietų Sąjunga, rašo minimas žurnalas, kuria plačią karo pramonės imperiją. Tai naujas jėgos centras, kuris sudaro grėsmę ne tik Alakai su Japonija, bet ir visai Azijai.

Prieš kiek laiko „Look“ pavėdė Kalifornijos un-to moksliniam asistentui Stevenui P. Nagelui atbaigti ir viešai paskelbti išsamią studiją apie Sibiro karių ir ekonominį pajėgumą. Prie minimo darbo jis išsėdėjo apie dvejus metus, iš pačių pagrindų išstudijuodamas Sovietų leidinius, taip pat britų, amerikiečių ir prancūzų specialiųjų organų pranešimus ir JAV atsakingų valdininkų samprotavimus, taip pat dalyvaudamas 25.000 vokiečių buv. karo belaisvių apklausinėjimuose.

Nagelio paskelbtaisiais duomenimis Sovietų Sibiro armijos turi 750.000 karių (kitomis žiniomis apie 1 milijoną), kurie sudaro tikrą raud. armijos elitą. Tai pačios rinktinės Sovietų divizijos. Tarp jų nemaža yra parašutinių ir šarvuotųjų dalinių. Jas remia apie 4.000 lėktuvų ir apie 100 povand. laivų, aprūpintų moderniausiais vokiečių inžinierių pagamintais „Snorkeliais“, visos tos divizijos yra vadovaujamos maršalo Malinovskio.

Šiuo metu laukinį Sibiro veidą stengiasi iš pagrindų paversti ten vykdoma pramonės revoliucija. Statomos naujos įmonės ir fabrikai, iš Rusijos perkeltamos ištisos pramonės šakos. Tuose plotuose, kur dar 1926 m. nebuvo nei 5 mil. žmonių, šiandien gyventojų skaičius yra padvigubintas ar net patrigubintas. Kitų teigimu, Sibiro ištekliai ir pajėgumas gali būti net didesni nei įvertina Nagelis. Kad ir kaip ten būtų, tačiau viena yra aišku, jog Sov. S-ga Rytų Sibire yra sukūrusi stiprų karių—ekonominį vienetą. Galimas dalykas, žurnalo teigimu, ar ne tik galingiausia iš visų 6 atskirų sovietinių pramonės sričių.

Pats R. Sibiras išraižytas tankaus kariuinių bazių ir pramoninių centrų tinklo. Visų ginkl. pajė-

uždegimu ir kruvinąja. Jiems reikėjo dirbti po 12 val. per dieną, 50 laipsnių šaltį kirsti medžius. Tačiau ir to buvo per mažai: visi jie, be to, turėjo „atsiversti“, pasidaryti atgailojančiais komunistais ir dergti savo senąsias tėvynes.

1942 m. vasario mėnesį buvo pareikalauta savanorių į frontą. Tai buvo vienintelė proga išsivaduoti — ir 20 žmonių iš jų 200 būrio pasislėpė. Čebarkų vietovėje, kur juos nugabeno, jau buvo apie 20.000 estų apgintų sovietinėmis uniformomis, tačiau ir tais dar nepasitikima, nes mankštino tik mediniais šautuvais, o ir iš jų pačių dalį atmesdavo. „Tarp atmetusių pakliuvau ir aš, pasakojosi kunigas. Mus nugabeno į Urzunkos stovyklą, kur gyvenimo sąlygos buvo dar žiauresnės.“ Tada 5 iš jų pasiryžo bėgti. Jų visas išsigelbėjimas buvo nedidelis Sovietų atlatas, kuris jiems po ilgiausios odisejos, vaidinant iš fronto dėl silpnos sveikatos grįžtančius karius ir valdininkus, galiausiai padėjo pasiekti Afganistaną, kur jie vėl buvo 2 metus išlaikyti kalėjime, kiekvieną dieną turėdavo drebtį, kad nebūtų grąžinti atgal sovietų pareigūnams, kur jų likimas būtų buvęs išspręstas. Galiausiai jų pasigailėjo britai, ir 1944 m. gegužės 22 d. jie buvo išleisti į Indiją. Dabar jis, susiradęs savo šeimą, dirba kaip tar-

gu vyr. būstinė yra Čitoje; Daitik nebus prisidėję prie dar didesnio atšalimo jau pačios sovietinės sovietinės kartos, be jokios kritikos akiai tikėjusios partijos tiesomis ir laikytos tikru partijos pasididžiavimu.

To nepaisant, Kremliaus karo mašina be atvangos kala ginklus pasauliui užgrobti toliau. Apie jų konkrečius planus Tol. Rytuose ir Azijos pasauly plačiai paskelbė išamų straipsnių plačiai skaitomas amerikiečių žurnalas „Look“ savo 1950 m. gruodžio 5 d., įrodinėdamas, jog Sibiras tam žygiui sudaro tikrąją slaptą sovietų bazę.

Antras Sovietų taikiny — Japonija. Nusivylę, kad Japonija pagal Jaltos sutartį nebuvo paversta jų tiesioginei kontrolei, o telaimėjo tik tai, ką maždaug tu- rėjo prieš Rusų-Japonų karą, jie, matydami japonų stiprėjimą ir bijodami, kad su laiku tie neišaugtų į dominuojančią Tol. Ry-

tuose pajėgą, nori ten smogti ir Japoniją užgrobti greičiau nei ta sukubs kaip reikiant atsikurti.

Trečias galimumas, kad iš ten išeis armijos likusiai Azijai „išvaduoti“ — taip pat nėra be pagrindo, atsimenant tai, jog sovietai visą R. Europą „įtraukė į savo orbitą“ su kur kas mažesnėmis pajėgomis; be to, Sibiro armijos yra sovietų pasididžiavimas, Stalino atšauktos iš Rytų tik jos ir nacių sutriuškino prie Maskvos.

Siandien ten pagaminama apie 17% viso Rusijos pieno, gaunama 25% anglių ir 5% naftos. Tiesa, tai nežymūs skaičiai, palyginus su JAV, tačiau nereikia užmiršti, kad čia viskas yra vietoje drauge su milžiniškomis karo šaudmenų atsargomis. Prie tų atsargų padidinimo, kaip pastebi ironiškai „Look“, prisidėjo ir patys amerikiečiai. Pagal nuomos paskolos sutartį amerikiečiai spirdami Stalną stoti karan prieš Japoniją pasiuntė sovietams 800.000 tonų visokių kari- nių pramoninių medžiagų. Pas- kiau pasirodė, kad gautosios pa- ramos sovietams visai neteko prieš Japoniją panaudoti. Ir

užuot padėję amerikiečiams, jie tuo būdu su laiku tikrai susistip- rino savo atsargas, dabar nu- kreiptas jau amerikiečių gink- lais prieš jų siuntėjus.

Milijonas baltų vergų stovyklose

Leit. Piragovo tvirtinimu, R. Sibire gyventojų skaičius siekia apie 18 ar 20 milijonų. Nagelio surinktomis žiniomis, didelis jų skaičius dirba vad. darbo sto- vyklose, 1 milijonas jų yra tik iš Pabaltijo kraštų, 600.000 — ja- ponų karo belaisvių iš Kvantun- go armijos. Darbo stovyklų „gy- ventojų“ skaičius, Piragovo ver- tinimu, siekia tarp 8 ar 12 mili- jonų. Be baltų tremtinių, ten ki- ti buvo perkelti su ten 1941-1943 m. nukeltomis karo pramonės įmonėmis, be to, po 1 milijoną tremtinių buvo išvaryta darbams iš P. Rusijos ir Krymo. Tarp 1945 ir 1947 m. tik vienu ukrainiečių 25% buvo perkelti iš Vak. Ukrai- nos į R. Sibirą.

Tokia tai ta kruvinomis trem- tinių rankomis R. Sibire kuria- moji Sovietų Sąjungos naujoji imperija.

Elta.

Winnipegų lietuvių „Simkaus“ choras, koncertavęs per CKSB radio Vasario 16 progą

Vidury: Tėvas Barnabas Mikalauskas, O.F.M., „Simkaus“ choro įsteigėjas, jo kairėje choro ve- dėjas p. P. Sopaga, dešinėje ponis O. Janek-Ųčaitė, akompanuotoja.

SEPTYNI ARGUMENTAI KALBA PRIEŠ KARĄ

Dar prieš porą metų šiapus Atlanto, galima sakyti, buvo ne- galvojama apie karą su Sovietų Sąjunga. Jeigu ir pasigirdavo vienas kitas balsas, niekas jį ne- kreipdavo didesnio dėmesio. Su sovietais kylančius nesutarimus buvo tikimasi išspręsti derybo- mis, nuolaidomis, kompromisais. Siandien gi padėtis jau yra pasi- keitusi iš pagrindų. Tiesa, dar ir dabar optimistai stato smėlio pi- lis, laukdami stebuklo. Tačiau amerikiečių spauda labai susirū- pinusi svarsto klausimą ar karas neprasidės šiais metais.

Vienas iš rimčiausių politinių žurnalų — „U. S. News & World Report“, norėdamas nuraminti savo skaitytojus, pateikė septy- nis argumentus, kurie, redakci- jos nuomone, visi kalba prieš karą šiais metais. Su tais argumen- tais būtų pravartu susipažinti ir mums, nors, deja, daugumas iš jų yra labai abejotinos vertės. Štai jie: 1-raudonoji armija, pa- siusta toliau nuo savo namų, gali būti nesuvaldoma, 2-Maskva ne- gali pasitikėti satelitų kariuome- nėmis, 3- per daug pavojingos JAV atominių bombų atsargos, 4-karas išstatytų sunkiems ban- dydams visą sovietų imperiją, 5-1951 m. frontas yra Azija: du frontai sovietams pavojingi, 6-sovietai neturi pakankamo kie- kio naftos, 7-ilgas karas neapsi- moka, nes ji laimėtų JAV.

nas D. Britanijoje.

Kunigas po visų siaubingų iš- gyvenimų daro tokią išvadą: tik- ra tiesa, jog didžioji gyventojų dalis Sov. Sąjungoje yra per- varusi ir nusivylusi režimu. Šiuo metu daug trimituojama apie re- ligijos laisvę Sov. Sąjungoje, ta- čiau jis gaves apkeliauti apie 10 tūkstančių km tvirtina, nėra ma- tės nei vienos vienintelės baž- nyčios, kuri nebūtų buvusi pa- versta muziejum ar kokiu nors centru. Senoji karta, tiesa, lai- ko- si senoji teikimo ir įprastinių tradicijų, tačiau didžiąją dalį jaunosios kartos jau yra prari- jusi valstybė.

Elta.

KARO ATIDELIOJIMAS PADĖTIES NEPAKEICIA

Svarstydami šiuos argumen- tus, kurie, amerikiečių nuomone, visi kalba prieš karą šiais metais, pirmiausiai pažiūrėkime, ar jie pasikeistų Stalino naudai, jeigu karas, daleiskime, būtų nukeltas į 1952 m. Jei Stalinas dabar ne- gali pasitikėti savo raudonąja ar- mija, kada ji atsiduria okupu- tose kraštuose, negalės jis būti tikras ja ir 1951 ar dar vėlyves- niais metais. Anaipolt — per se- kančius metus raudonosios ar- mijos kariai, dabar esantieji už So- vietų Sąjungos ribų, pateks į dar didesnę vakarų civilizacijos ir propagandos įtaką. Žinoma, Sta- linas gali juos perkelti į sovietinį „rojų“, bet ir jų vietą tada reikia nusijusti kitus. Rezultatas — ka- pitalistinio gyvenimo pranašus patirtų tik dar didesnis rau- donosios armijos karių ir kari- ninkų skaičius. Vargu ar tokia operacija jam apsimoka.

Pagaliau, kalbėdami apie Sta- lino nepasitikėjimą savo kariu- menės vyrais, neturime užmiršti, kad su ta kariuomene ir Vakarus atvyko ir politruakai, o taipogi vi- sokiais naujais vardais persi- krikštiję NKVD padaliniai. Jie seka kiekvieną rusų kareivio žingsnį. Kareivis ir Vakaruose yra lygiai toks pat bėgėjis ir be- teisus, kaip kad jis buvo Sovietų Sąjungoje. Ir čia, Vakarų žemėse, jam Sibiras, kartuvės ir kulpi- ka — pakaušį lengvai prieinama...

Metai taipogi nepakeičia Sta- lino nepasitikėjimo satelitų ka- riuomenėmis. Praktiškai jau ir dabar jos yra-sovietų generolų ir maršalų žinioje. Jose įvesta šni- purių sistema, reikia manyti, mažai tesiskiria nuo raudonosios ar- mijos. Suprantama, satelitų kariu- menių eilėse apstu opozicijos sovietams. Argi gali būti paten- kinti, pavyzdžiui, lenkų kariai, kada jų vyriausiu vada padary- tas raudonosios armijos marša- las? Ne. Tačiau visų opozicione- rių Stalinui nepavyks išgaudyti. Sekančiųjų metų laikotarpyje opozicija tik dar labiau sustiprės.

nes visuose sovietų okupuotuose kraštuose neapykanta raudonajam okupantui nemažėja, bet au- ga kiekvieną dieną. Vadinas, ka- ro datos atidėliojimas padėtis vis viena nepakeistų.

Jeigu Stalinas nori, kad lenkų armiją sudarytų lenkai, o čeko- slovakių kariuomenėje būtų čeko- slovakai, jam belieka viena išeitis: taip sustiprinti sekimą, kad net ir didžiausi opozicione- riai-tose kariuomenėse be NKVD žinios negalėtų piršto pajudinti. Turint galvoje NKVD prakti- kuojamus metodus, reikia sa- manyti, tas jau seniai padaryta. NKVD meisteriams užteko laiko savo metodus įgyvendinti. Ne- pagedaujami asmenys buvo sulik- viduoti, pašalinti iš satelitų ka- riuomenių, o mažiau patikimi ap- supti šnipų tinklu.

BEREKALINGAS TRIUKŠMAS DEL ATOMINIŲ BOMBŲ

Amerikiečiai svarbiausiu argu- mentu prieš karą 1951 m. laiko atominių bombų atsargas. Spė- jama, kad jų skaičius jau yra pa- siekęs apvalų tūkstantį. Tuo tar- pu sovietai savo sandėliuose te- priskaito vos 10 atominių — bent jau taip galvoja amerikiečiai. Ta- čiau neužmirškime, kad sovietai turi šimtus labai greitų turbini- nių naikintuvų ir gerą priešlėk- tuvinę artileriją. Niekas dabar negali pasakyti, kiek atominių bombų iš to apvalaus tūkstantio pasiektų taikinius. Sovietų Są- junga sudaro didžiulį plotą. Be abejo, atominės bombos pada- rytų stambių nuostolių Stalino imperijai. Jeigu ten būtų demo- kratinė santvarka, gyventojai priverstų vyriausybę kapituluoti. Tačiau diktatoriaus Stalino jie neprivers kapituluoti ir nusi- lenkti JAV. Tą atlikti, deja, tu- rės pati JAV ir jos sąjungininkai.

Karo atveju raudonosios ar- mijos stambiausi daliniai bus už krašto ribų. Jau ir dabar jie tik- riausiai yra spėję įsiruoti karo medžiagų sandėlius okupuotose teritorijose, kur amerikiečiams nebus galima atominių bombų naudoti. Taigi, jeigu pirmoji ato-

SOCIALINIAI KLAUSIMAI

T. DR. KLEMENSAS ŽALALIS, O.F.M.

Pijaus XII socialinis mokslas

Perskaičius dviejų didžiųjų popiežių enciklikas, atrodytų, kad jau viskas taip išsamiai išdėstyta kas liečia socialinį gyvenimą, jog daugiau pridėti nebegalima. Tačiau, Bažnyčia, vesdama žmones į amžinąjį gyvenimą, nori, kad šis gyvenimas būtų laimingas ir dar- biškinų klasė nebūtų išnaudojama. Todėl ir dabartinis popiežius neapleidžia nė vienos progos neprimins socialinių klausimų. So- cialiniai klausimai šis popiežius yra pasisakęs 1939, 40, 41 ir, svar-biausiai, 1942 metų Kūčių dienos kalbose. Taip pat jis kalbėjo 1941 m. Sekminių dieną per Vatikano radiją, minėdamas Leono XIII „Rerum Novarum“ 50 metų sukaktį. Sunku būtų trumpai peržvelgti kiekvieną kalbą, bet kadangi jos visos liečia tą patį klausimą, ga-lima sutraukti Pijaus XII mokslą į 12 punktų.

1. — Žmogaus asmenybė. Socialinis gyvenimas privalo duoti pilną laisvę individui, padėti jam išsilaikyti, tobulėti pagal Kūrėjo nustatytus principus.

2. — Šeima. Jei norima socialinės taikos, šeima turi turėti lais- vę vykdyti pareigas: tėti Kūrėjo tvėrimo planus ir išaukleti vaikus pagal religinius principus.

3. — Valstybė. Jei norima taikos valstybėje, valdžios organai turi respektuoti kiekvieno asmens teises, suteikti laisvę vykdyti religines pareigas ir bendrauti tiesos skelbime.

4. — Nuosavybė. Dievo suteiktoji teisė turėti nuosavybę negali būti pažeidžiama.

5. — Žemiškų turtų naudojimas. Žemės turtai, Dievo sutverti žmonių naudai, todėl jie turi būti padalinti visiems pagal teisybės ir meilės principus.

6. — Darbas. — Kiekvienas turi teisę pragyventi iš darbo, iš- maitinti šeimą, susitaupyti atečiai, įsigyjant nuosavybę ir kad iš atlyginimo dar užtektų moksluosius ir gabesnius vaikus iš- leisti į aukštesnius mokslus.

7. — Juridinė santvarka. Norint atsiekti socialinio gyvenimo gerbūvi, reikia užtikrinti asmen, visuomenės ir valstybės ramų ir taikingą gyvenimą.

8. — Technikos progresas. Kiekvienas technikos progresas ne- privalo turėti tikslų vien tik pasipelninti, bet kad pagerintų žmonių gerbūvi, palengvintų darbą, sustiprintų šeimas.

9. — Civilinis progresas. Socialinės taikos reikia ieškoti dar- nioje evoliucijoje, o ne revoliucijoje. Smurtas tik susmukdo, bet nepakelia žmonių. Todėl reikia malšinti aistras, o ne kurstyti; su- artinti žmones, o ne kelti neapykantas.

10. — Profesinės sąjungos. Neieškoti individų pavergimo val- džios organų norams, bet valstybė turi įsteigti socialines sąjungas, būtent apdraudimo ir globos sąjungas, kad šiuo būdu būtų page- rintas visuomeninis gerbūvis.

11. — Valstybės įsikišimas į darbo klausimus. Leisti laisvai tvar- kytis darbininkų ar profesionalų atskiroms draugijoms su darbda- viais, tačiau prižiūrėti, kad neįvyktų nesantais ar sąjūdžiai, kurie kenkia visos valstybės gyvenimui ar draugijų išnaudojimui.

12. — Bažnyčios teisės. Bažnyčia turi teisę ir net prievolę iš- reikšti autoritetinę žodį socialiniais klausimais, nes ji tik viena yra kompetentinga pasakyti ir spręsti, ar socialinis gyvenimo tvar- kymas yra pagal Kūrėjo ir Atpirkėjo nustatytą nekintamą tvarką, kuri gali būti pažinta iš naturalinės teisės ir iš apreiškimo. Taip kad visi dalykai tarnautų žmogui: Dievo valią vykdančią ir paskuti- niojo tikslo atsiekiant.

Jei visi pildytų šiuos Pijaus XII nurodymus, žmonės iš tiesų gy- ventų vieningi, jaustųsi vienos šeimos ir būtų viens kitam kaip brolis, turį vieną tėvą — Dievą.

minė bomba nepataikys Stalinui ant galvos, karas bus tęsiamas. Pavaldinių aukos diktatoriui ne- kosvare. Dėl jų jis nesijaudina, o ypač turėdamas tokius didelius žmonių atsargų aruodus.

Jeigu karas būtų atidėtas iki Stalinas pasigamins 1.000 atomi- nių bombų, labai galimas daly- kas, amerikiečiai tada savo atsar- gas skaičiuos 10.000. Atominių bombų pavojus Sovietų Sąjungai bus dar didesnis. Be to, ameri- kiečiams jas į Sovietų Sąjungą lengviau nuvežti, negu sovietams nugabenti į JAV. Kuriais tik me- tais Stalinas karą pradėtų, jis vis viena turės susidurti su ameri- kiečių atominėmis bombomis.

DIKTATORIUS VISADA RIZIKUOJA

Metai nepašalina pavojaus so- vietų imperijai: diktatorius, pra- dėdamas karą, visada rizikuoja savo imperijos likimu. Tą žingsnį turės padaryti ir Stalinas, jeigu jis, iš viso, nori karo. Agresijos planų be rizikos neįmanoma įgy- vendinti.

Dar keistesnis yra argumentas apie dviejų frontų pavojingumą. Atrodo, amerikiečiai spėjo už- miršti Pearl Harbourą. Kiek amerikiečių kariuomenės ir karo medžiagų japonai pririšo Paci- fike? Jeigu Hitleris nebūtų tu- rėjęs japonų atidaryto antrojo fronto, visi tie JAV kariai ir ka- ro medžiagos galėjusios būtų ke- liauti tiesiai į Europą. Juk ir da- bar kiniečiai Korėjoje jau pri- vertė amerikiečius laikyti 150. 000 vyrų, didelę dalį aviacijos ir laivyno vienetų. Visuotinio karo atveju, praplėsdami agresijos veiksmus ir į kitas teritorijas, jie lengvai galėtų tenai pririšti kurą. Karo atveju nemaža naftos dalis turėtų eiti į kolchozus.

Tačiau tas naftos trūkumas Stalną kaip tik ir gali sugundyti pasiekti jos šaltinių už Sovietų Sąjungos ir jos satelitų ribų. Ira- no šaltiniai Stalinui, galima sa- kyti, ranka pasiekiami. Tenai šiuo metu nėra pajėgos, kuri įstengtų juos apginti. Iš Irano la- bai netoli į Suezą. Pagunda tik- rai didelė, bet, neužmirškim, kad dėl naftos stokos suklypo jo bu- vęs sąjungininkas Hitleris, ben- zino atsargas pasivėsę papildyti kitiems priklausančiose teritori- jose.

Indiją. Jeigu jau Stalinas kada nors apsispręs kariuoti, jis tik- riausiai turės du frontus: vieną jis laikys pats, o kitą paves kinie- čiams. Charakteringa, kad Mao- tse-tungas jau yra pradėjęs savo avantiūras. Tas galėtų rodyti, kad ir Stalinas ruošiasi smūgiui. Yra žmonių, kurie Korėją laiko uvertūra į trečiąją pasaulinį ka- rą. Sunku dabar pasakyti, ar to- kia jų išvada yra teisinga, bet, būkime tikri, kada Stalinas ka- riaus, išeis į kovą ir Mao, nors jis būtų spėjęs pasirašyti paliaubas ir dešimtį nepuolimo sutarčių...

DIDŽIOJI STALINO PROBLEMA

Iš visų „U. S. News & World Report“ paduotų argumentų paskutiniąjį verti didesnio dėme- sio — nepakankamos sovietų na- ftos atsargos ir Sovietų Sąjungos labai abejotinas pajėgumas il- gam karui su JAV. Pagal ekono- mistų apskaičiavimus — sovietų naftos produkcija vos įstengtų padengti karo mašinų reikala- vimus. Baku tuojau subombna- duotų amerikiečių bomboms. Kaip tyčia — Stalinas yra pada- ręs didžiulę ir neaitaisomą klai- dą su kolchozais. Žemės ūkis ap- tarnaujamas daugiausia trakto- riais, kurie labai ryja skystąjį kurą. Karo atveju nemaža naftos dalis turėtų eiti į kolchozus.

Tačiau tas naftos trūkumas Stalną kaip tik ir gali sugundyti pasiekti jos šaltinių už Sovietų Sąjungos ir jos satelitų ribų. Ira- no šaltiniai Stalinui, galima sa- kyti, ranka pasiekiami. Tenai šiuo metu nėra pajėgos, kuri įstengtų juos apginti. Iš Irano la- bai netoli į Suezą. Pagunda tik- rai didelė, bet, neužmirškim, kad dėl naftos stokos suklypo jo bu- vęs sąjungininkas Hitleris, ben- zino atsargas pasivėsę papildyti kitiems priklausančiose teritori- jose.

KAD BŪTŲ DAUGIAU TOKIŲ

SVEIKINTINAS KUN. P. M. JURO UŽSIMOJIMAS

Pas mus menininkai negali pasidžiaugti jiems rodomu palankumu. Taip, sako, buvę ir jaunojo Lietuvos valstybėje, o ko be norėti iš atskilusių tautos dalių! LTSR, kaip matome iš paskutinių žinių, menininkai užima svarbią vietą — kad j aukštybes keltų naujojo dievo vardą — Stalinas, Staline, Stalinai... Jau seniai kalbama apie Kultūros Fondą, Australijoje jie kažką panašaus jau ir turi. Kitur nieko — gabūs, j pasaulį prasimušę kompozitoriai, vargsta šaltuose nekūrentuose butuose, kad tik galėtų pianiną turėti, prakaistuoja su nedrausmingais choristais — jų tiesioginis darbas užmestas. O solistai ir chorai skundžiasi nebeturį naujo repertuaro.

Ir čia, kaip pagiedruli iš dangaus pamatom žinias spaudoje. Išleidžiamas antrasis "Lietuvių Liaudies Dainų" sąsiuvinys... "Kuriamos mišios, kurias pasizadėjo išleisti" — kun. P. M. Juras. Dvidešimtam amžiu, kažkas šoko praeitin — j laikus, kai aristokratai remdavo didžiuosius, jivo tautos kompozitorius. Koks lobynas dėlto pasiliko!

Kun. P. M. Juras, Lawrence, Mass. klebonas, lygiai kaip adv. Biezis iš Čikagos, parodė nepaprastą savo tautos reikalų supratimą, tuomi ir savo "dvasinį aristokratiškumą", pasižyždami palaikyti mūsų didžiųjų menininkus. Kad būtų daugiau tokių — gal 1940-1955 m. laikotarpis neiktų tuščias mūsų kultūros istorijoje...

Kun. Juras yra užsibrėžęs tikrai daug: išleisti visą eilę K. V. Banaičio harmonizuotų "Liaudies Dainų" sąsiuvinį. Berods neapsieis be kun. Juro kilnios paramos ir kitas stambus V. K. Banaičio didžiosios muzikos veiklas, žadąs netrukus pasirodyti pasaulyje. Bet Banaitis nėra vienintelis kun. Juro globotinis. Gerbiamas klebonas, kuris kartu yra Lietuvių Kultūros Instituto ir Lietuvių Darbininkų Sąjungos pirmininkas, yra susidomėjęs taipgi Jeronimo Kačinsko, šiuo metu gyv. Bostone, dabartinio darbu: "Iškilmingomis Mšionis karaliaus Mindaugo 700 metų krikštui paminėti". Kun. Juras šalia šio Kačinsko kūrinių esąs užprašęs poetą B. Brazdžio — parašyti žodžius kitam Jeronimo Kačinsko kūriniui — kantatai, taip gi šito svarbaus lietuvių tautos įvykio garbei. Kun. Juras sielojasi: "Norėčiau kuogreičiausiai išleisti, kad minint 700 metų Mindaugo krikšto sukaktį, lietuviškosios kolonijos turėtų parodyti ką nors išdidaus".

Lietuviškai choro dainai kun. Juras skiria ypatingą dėmesį... "JAV lietuvių tarpė daina neužima žymios vietos. O turėtų, nes daina yra viena galingiausių priemonių išlaikyti lietuvių bei-

Gal dėl to čia nedainuojame, kad negirdime nei laktinagalėles, nei vyturiuko čiulbėjimų, nei ūžiančio šilelio, nei kriokiančio upelio; neturime nė darželio rūtų, nei prisėtų žalių žolynų; nematome šimtmečių linguojančių girių, nei pievų žaliųjų... Tenkinamės bažnytiniais choralais, kurie retkarčiais besuruošia koncertus ir šiaip paminėjimus dainomis pajavairina. Ir vis dažniausiai tomis pačiomis, visiems atmintinai žinomomis. Net išrodo, kad mūsų dainų kiekis ir jų variantai yra riboti vienu koncertu. Čia negalima kaltinti vien vargonininkų... jie skundžiasi negali gauti naujųjų dainų. Tas mane jau seniai paskatino išleisti "Vai lėkite dainos" ir Stasio Šimkaus "Liaudies dainų" rinkinį".

Kun. P. M. Juras, žinomas lietuviškos spaudos rėmėjas. K. V. Banaiči priskiria prie stipriausių lietuvių liaudies dainų harmonizatorių. "Todėl — sako — ir pasiryžau, kiek mano jėgos leis, išleisti jo veikalus atskirais sąsiuviniais".

Juras žino, jog čia investuotas jo pinigais negrįš, bet jis per daug brangina meną, kad dėl jo galėtų savo ištekliaus. Tai teisinga nuomonė! Ne tik ateities kartos priaugdantis mūsų tėvynėje, bet jau ir dabartinės — pasaulyje išsklaidyti pabėgėliai, sąmoningieji patriotai, už šias pastangas reikią tiek autoriui, tiek leidėjui gilią pagarbą.

Gerbiamas Mecenasas dėl esamos mūsų chorų padėties tvirtai užvožia buvusiai DULR (Draugijs Užsienio Lietuviams Remti) organizacijai. Jo nuomone, kad lietuviška gražioji daina neprasi-muše j pasaulio ir Amerikos viešumą, kalta buvusioji Lietuvos vyriausybės politika. "Sesėles mokytojos iki šioliai turi sunkenybių gauti tinkančių lietuvių dainų gaidas. O ar daug iš Nepriklausomos Lietuvos buvo siunčiama mūsų menininkų kūrinių j pasaulio ir Amerikos garsiuosius knygynus? Kiek buvo atkreipta dėmesio j tuometinę milžinišką parapijinių draugijų ir chorų darbuotę? Tada lietuvių parapijos, kur nebuvo savų mokyklų, beveik visur vasaros metu būdavo suorganizuojamos vasarinės mokyklos. Simtai jaunųjų šis lankė. Gali paliudyti prel. Urbonavičius, kun. Petraitis, Virmauskas, Jakaitis, Juškaitis, Strakauskas, Karužis, Česna, Praspalius ir kiti, lygiai kaip ir muzikai — Aleksis, Juška, Pocius. Vasarines mokyklas baigdavome vaidinimais ir koncertais. Skaudu klausytis, jog tie, kurie tais laikais mums nepadėjo, dar meta dabar mums aibes kaltinimų".

Iš vietinių lietuvių kompozitorių kun. Pranas M. Juras daug laukia iš L. Šimučio, jr., neseniai priemonių išlaikyti lietuvių bei-

— Tėčiukas tik taip žaidė su mamyte. Jis mamytės nemušė. Mūsų tėčiukas labai geras. Jis tik taip žaidė.

Pangonis, nors ir nematydamas šeimos, reagavo patraukdamas pečiai: "Tokia visur jos tiesa", pagalvojo. Tokia čia jos tiesa, šinėli, kaip ta, k'd moskitas čiaudo. Nusirengė ir atsigulė. Burnoje juto kažkokį lyg sūrų, lyg karstelijų skonį. Skaudėjo galva — tai nuo pervargimo ir susinervinimo, pagalvojo. Gerklėj kėlėsi šleikštus jusmas, kad tuoj reikės vėmti. Nuo tų požemių sprogdinimo dūmų ir dulkių kasdien grįžtant ēda rėmuo, o šiandie, štai, viskas susidėjo. Šiek tiek numigus bus gal geriau ir aiškiau.

I vidų pro langą sravo balkšva diena, blyškus dangus. Kambarį buvo keista nuotaika: prislėgta, laidotuviška. Meilė jau numirusi jo šeimoje. Numirė atsivežta j moskitų ir indėnų žemę. Karolė tiek tepripažįsta ir supranta meilę, kiek yra bučiavimosi ir glaudimosi, galvoje išsitiesęs ir žiūrėdamas j lubas. Pilnas kambarėlis jau negyvos meilės. Pangonis užsimerkė. Girdejo, kaip atslūgsta galvos skaudėjimas. Juto, kaip gerklėj iš lėto atsileisdinėjo šleikštumas. Neatsimerkti iki išnykni miego.

Neatsimerkdamas girdejo, kaip j miegamąjį išlpseno žmona su vaiku. Čia susirankalios jo drabužėlius ir išeis. Ar jis dar vis su žuvelėmis iki pažastėlės? Peršals, bet jis nenorėjo atsimerkti. Jautė, kad ji, šlamėdamas kambarį, vistik stebi jo aukštieninką ir užmerką veidą. Geriau būtų iš karto atsigulęs veidu j sieną.

— Dėl vaiko aš tikrai kalta, kad palikau. Bet nebuvo to, ką tu išsigalvoji.

— Pangonis nusprendė neatsakyti jai nė vieno žodžio. Stengiasi, matai, įziebti kambarį vėl šilumos. Lavoną mėgina iš numirusių prikelti.

— Dieną prie krioklių maudžiaus. Geriau sakyti, tik nusiprausiau, koks ten mano maudymasis. Ziedą buvau nusiėmus ir pasidėjus. Perlaisvai ant piršto laikos. Bijojau, kad neišslystų j vandenį. Paskui pamiršau, tai jau sutemus atsiminiau ir nuėjau parsišėti.

— "Tokia čia tavo tiesa. Irgi tokia, kaip ta, kad moskitas čiaudo. Vis pat, pirmiau, padarys, o jau tik tada įvertindama pergalvos. Susipratus reikia kaip nors teisintis. Kas iš to dangstymosi.

— Man nereikia jo. Galiu daugiau aš jo nei matyti, nei girdėti. Aš turiu tave, turiu vaiką. Ar tu manai, kad aš sukvailėjus kokia?

GARSAI IS LIETUVOS

Iš partizanų poezijos

KARIONAS

Partizano dalia

Toks melsvas vakaras, paskendęs pusnyse
Ir krenta sniegas — o toks lengvas, toks purus.
Kur eisime šį vakarą, jaunyste mano,
Jei šiam pasaulį artico jau nieko neturiu.

Jei nėra nieko, kas šį vakarą priglaustų,
Ar bent paguost' vienu nuosirdžiu žodžiu.
O verkia vėjas, kaip kapuos vėlė klajūnė
Ir praeikimo liūdą dainą šakose girčių...

Taip vienas be namų, be tėviškės, be meilės
Ir taip be nieko — vienas darganų naktim
Su skaudančia širdim, su vystančia jaunyste,
Su meile tėviškės, kurios jau niekas neišplės ir neatims.

Gal niekada neprisimins ir nepasilsės mergaitė
Ir šaukiantis širdies iš šios vienatvės negirdės,
Gal kažin kam šį vakarą aidės jos juokas
Ir kažin kam plunks žodžiai iš jos lūpų ir širdies.

Kur eisime šį vakarą, jaunyste mano,
Jei šiam pasauly artimo mums nieko nebėra.
Tik juodos naktys — seserys klajūnės partizano,
Tik automatas prie širdies ir ošiantį giria.

Pakilk, tėviške

Žiūrėk, pavasaris atbūnda, saulė juokias
Ir upėse tuoj ižas pajudės.

Pakilk ir tuoj, mano tėviške,
Pakilk iš naujo džiaugtis ir žydet.

Tave sukaustė ilgos, sunkios žiemos.
Tu kaip gražuolė mieganči būvai.

Žiūrėk, per dangų paukščiai mėlynį sugrįžta
Ir tu laisva išeisi džiungauti su jais.

Žydės purienos gelsvos pakelėse,
Žydės žibutės mėlynam šile

Ir tu pajusi tave šaukiant,
Gyvent jaunystės ir pavasario galia...

Ir mes žydėsime čia, pavasariš žydėsime,
Žydėsime vasarom ir niekad neateis ruduo.
Tu mūsų širdyse šakelėm rūtų sužaliuosi,
O soduos vyšnios žydinčios baltuos.

I visus lietuviškųjų knygų autorius, leidėjus, laikraščių ir biuletenių redaktorius

Po šio Karo Romoje įsteigta Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegija gražiai tarpsta. Tuo galėjo įsitikinti visi, kurie šventaisiais Metais ar kita proga lankėsi Kolegijoje. Šiuo metu ji yra vienintelė Europoje, o gal ir visame pasaulyje, grynai lietuvių kultūrinė, dvasinė ir tautinė įstaiga.

Tačiau daugelis joje apsilankiusių pasigedavo gausesnį lietuviškų leidinių. Jų manymu, Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegijoje, kaip centre, turėtų būti visi

spėjusio pasizymėti savo kūryba. Kad būtų daugiau tokių, kaip kun. P. M. Juras, X. Strumskis, adv. Biezis, mes turėtume mūsų svarbiausių tautos ginklų — kultūrą stiprią. Ji mums dar plačiau iškovotų kelią j 20 amžiaus laisvųjų tautų tarpą. Ar atsime-nate ką reikiš Chopen'as ir Paderevskis 1920 metais lenkų tautai?

Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegijos Romoje Vadovybė

lietuviški leidiniai: knygos, laikraščiai etc., po šio karo išleisti Europoje, Amerikoje ir kitose pasaulio dalyse. Kolegijos Vadovybė tam širdingai pritardama, de ja, neturi lešų visiems lietuviškiems leidiniams, knygoms, laikraščiams etc. užsakyti. Todėl yra priversta kreiptis j Jus, lietuviškos spaudos Myletojus: rašytojus, leidėjus, redaktorius, prašydama Kolegijai siuntinėti savo turimų ar leisimų leidinių po vieną egzempliorių. Prasoma siųsti šiuo adresu: Collegio Lituanico a San Casimiro, Via Casalemanfratto 20, Roma — Italia.

Šia proga širdingai dėkojame iki šiol siuntusiems savo leidiniams.

Visi lietuviški laikraščiai praeiti šį atsišaukimą persispausdinti.

Lietuvių Sv. Kazimiero Kolegijos Romoje Vadovybė

Redakcijai prisiūsta

Lietuvos ūkio atstatymo studijų komisijos darbai, sąsiuvinys I, Vasaris 1951, 48 psl., rotatorinis leid. rankraščio teisėmis.

Šiame sąs. išspausdinta plati inž. Pr. Drasučio studija "Lietuvos elektros ūkis", prof. J. Kaminsko "Ištversim — laimėsim", inž. J. Dačinsko "LŲA studijų komisija ir jos uždaviniai" ir keletas informacijų.

Kazys Banaitis, Liaudies Dainos mišriam chorui — Lithuania Folk Songs, III išleido Dr. S. Biezis.

III d. telpa: Vai močiut, O kad aš sėdau, Nenustiko mūs broliukui; Ir atlėkė Paukščiukė; Nesėk per tankiai; Uliuok, mergelė; Augin tėvas du sūnelių; Tėvo dvarely; Nei vėjas pučia; Vaitai kalmėlio; Rugiapjūtės daina; Oi močiut, močiute.

Laiškai lietuviams 1951 m. vasario mėn. Turiny: Mindaugas ir Lietuvos krikštai; J. Bružikas, S. J., Kunigas-Zmogus; Prie šeimos židinio; Modernaus kataliko vardas; Jaunimo paslaptys; Markizmo filosofija; Rūpimieji klausimai.

Father Dooley, Ar tu klausai Marijos?, N. Pr. Svč. P. Marijos Seserų Kongr. leid., Putnam, Conn., 1950, 72 psl.

Karys, 1951 m. sausio mėn., Nr. 3 (1262), 24 psl.

ŠKA Aidai, 1951 m. Vasaris, XIII m. Nr. 3, 24 psl.

Vytis, sausis, 1951, Vol. 37, Nr. 1, 24 psl.

Sv. Pranciškaus Varpelis, 1951 m. Nr. 2. Tai mėnesinis religinio — patriotinio pobūdžio laikraštis, leidžiamas Tėvų Pranciškonų Kennebunk Port, Me. Ir šiame Nr. išspausdinta eilė idomių straipsnių; aktualiai apžvalga Amerikoje leidžiamas "Sv. P. V." toli pralenkė Lietuvoje leistąjį.

Liet. Bibliografinė Tarnyba

A. Ružancovas (602 Harvey St. Danville, Ill. USA), sulaukęs iš VLIKo, ALT bei kt. paramos, vėl atgaivino Liet. Bibliografijos Tarnybos biuletenio leidimą. Spausdina 165 egz., kuriuos siunčia centriniais organams, diplomatais, laikraščiams, taip pat bibliotekoms tų šalių, kur daugiau gyvena lietuvių. Vienas egz. eina j Helsinkio un-to biblioteką, kuri biuleteniu parodė gyvą susidomėjimą. Autorius mano kreiptis j atskirų šalių lietuvių bendruomenių komitetus, kad kiekviena bendruomenė išleistų patvarkymą privalomų egzempliorių reikalui. Po 1 egz. turėtų siųsti: 1. savo šalies patikimiausios liet. or-jos bibliotekai, 2. savo šalies centrinei valst. bibliotekai, 3. VLIKui, 4. Liet. Bibliografinėi Tarnybai, 5. Liet. Bibliografiniam Archyviui Šveicarijoje, 6. Lietuvos Gen. Konsulatui Naujorke.

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJA

Su paversta Tėvyne ir Mokslių Akademija savo pirmojo dešimtmečio sulaukė paversta ir išniekinta. Dabartinis josios "vadovas" J. Matulis šitaip sukaktį aprašė sausio 18-ją, Vilniaus oficialiojoje spaudoje... "1941. I. 15 d. Vyriausybės nutarimu ši institucija įsteigta. Trumpu laiku buvo suorganizuoti ir pradėjo tiriamąjį mokslo darbą Lietuvių kalbos, literatūros, istorijos ir Etnologijos Institutai su keturiais muziejais. Vėliau buvo įsteigti ekonomijos, ūkio istorijos ir Lietuvos teisės institutai... Okupacijos metais hitleriniai barbarai, aktyviai talkininkaujant lietuviškiems buržuaziniams nacionalistams, 1943 kovo mėnesį visiškai baigė sulikviduoti aukštąsias mokyklas ir Akademią... vien jai buvo padaryta 110 milijonų rublių nuostolių...

Mokslių akademijos atkūrimas buvo iš esmės tolygus jos naujam suorganizavimui... Šiuo metu LTSR Mokslių Akademijos veikla du skiriai — Matematikos Gamtos ir Taikomųjų Mokslių su Visuomeniniais. Pirmasis skyrus vienijia 8 tiriamuosius institutus. Visuomeninių mokslų skyrus susideda iš 5: Lietuvių kalbos, literatūros, istorijos, ekonomikos ir teisės. Be to Akademijos sistemoje veikia Centrinė Biblioteka su turtingais knygų, žurnalų ir rankraščių fondais, Botanikos ir Pomologijos sodai, Gamtos rezervatas, keletas tiriamųjų mokslo stočių, bandymų farmų, eilė fnuziejų ir kitų įstaigų... buvo vykdomas sistemingas senesniųjų mokslo darbuotojų kvalifikacijų kėlimo, jų praukelėimo darbas... Mokslių Akademija vykdė plačius Lietuvos ežerų, upių baseinų, pelkių ir durpynų tyrimo darbus, kurio pasekoje išleistas durpynų kadastro, kuris apima visus di-

džiuosius ir vidutinius, iki 20 ha ploto, durpynus ir duoda jų charakteristiką. Technikos Institutui vadovaujant neseniai baigtas stambus Lietuvos žemės ūkio elektrifikacijos plano sudarymas. Lietuvių kalbos Institutas baigia paruošti Didžiojo Lietuvių Kalbos Žodyno III tomą ir stambų literatūrinės lietuvių kalbos žodyną. Literatūros Institutas baigė konspektą parengimą viduri-nėms mokykloms, kuris rengiamas spaudai. Taip pat ruošia stambesnę lietuvių literatūros vadovėlių aukštosioms mokykloms ir mokytojams. Instituto moksliniai bendradarbiai aktyviai dalyvauja kovoje prieš buržuazinės ir klerikalinės ideologijos liekanas ir paruošė aktualų veikalą "Lietuvių literatūra kovoje prieš klerikalizmą", kuris jau spausdinamas. Literatūros Institutas atliko nemažą darbą studijuodamas pažangiosios rusų literatūros įtaką lietuvių literatūrai ir tirdamas atskirų lietuvių rašytojų literatūrinį palikimą. TSRS Mokslių Akademijos daktaro laipsniui įgyti šiais metais bus pasiūstas 8 kandidatai. LTSR daktaro laipsniui — 65. 10 LTSR Akademijos narių gilia savo studijas Maskvoje ir Leningrade", J. Matulis 75% savo straipsnio skiria partijos liaupsinimams, o baigdamas pažymėjo, kad svarbiausias "mūsų uždavinys giliai išstudijuoti draugo Stalino genialius darbus, platų ir principinį konkrečių mokslo klausimų sprendimą ir išsamiau taikyti lenininį-stalininį metodą kūrybiniam mokslo darbe." Simtą kartų J. Matulis, LTSR Mokslo Akademijos prezidentas, kartojto: "Neįkainojamą pagalbą akademijos darbui suteikė istoriniai VKPK (B) CK nutarimai ideologiniams klausimams ir Lietuvos Komunistų partjos (b) CK dastras, kuris apima visus di-

V plenumo nutarimai" (A).

Iš kultūros ir knygų pasaulio

Britai spausdina objektyvius žemėlapius

Britų spauda yra daug santūresnė Pabaltijo kraštu, taigi ir Lietuvos atžvilgiu kaip, sakysim, amerikiečių spauda, nes ir britų politika TSRS ir jos priklausomų kraštų atžvilgiu turi kiek kitokį pobūdį. Apie Pabaltijo kraštų okupaciją britų spauda ilgokai tylėjo, tačiau šiuo metu pradeda dažniau užsiminti, kad ir tik iliustracijos, kuria parodoma sovietų agresija, delei. Viena kas tenka pastebėti, tai kad šiuo metu laikraščiuose talpinami orientaciniai Pabaltijo žemėlapiai yra visiškai objektyvūs: Lietuva, Latvija ir Estija ryšiomis linijomis išskiriama iš Sovietų teritorijos, visada pažymint, kad Pabaltijo valstybės yra sovietų okupuotos. Ir Vilniaus kraštas pažymimas kaip Lietuvos teritorijos dalis.

Baigiama išparduoti 1946 m. parašyta knyga

Nors skundžiamasi, kad lietuviški knygai nėra atiteis Amerikos kontinentė, betgi esama išimčių ir čia. Dr. K. Gečio didžiulį veikalas "Katalikiškoji Lietuva", 1946 metais išleista Jungtinės Amerikos Valstybėse jau baigiama išparduoti. Yra belikę bene 30 egzempliorių — uoliausiems lietuviškos knygos mėgėjams, kurie negalėjo dėl kokių nors priežasčių jos įsigyti anksčiau. Susiinteresavę gali kreiptis j šio laikraščio bendradarbi New Yorke Almu, 151-14, 85 Drive, Jamaica 2, N.Y.

KNYGOS MŪSŲ ATŽALYNUI

Mūsų jaunimas yra nutautimo pavojuje, ir visų mūsų pareiga išsaugoti jį Lietuvai. Saugokime jį per lietuviškąją kalbą, per lietuviškąjį meną, dainą, per lietuviškąją knygą.

Sunkus lietuviškosios knygos kelias ne savoje tėvynėje. Lietuvių Spaudos Centras Amerikoje "Gabijs" eina lietuvių jaunimui talkon: šiais metais "Gabijs" išleidžia mūsų klasikų raštus. Pirmaisiais leidiniais eina Vinco Pietario "Lapės pasaka", Lazdynų Pelėdos "Motulė paviliojo", Motiejaus Valančiaus "Vaiškų knygelė", Vinco Krėvės "Milžinapis". Toliau bus leidžiama Žemaitės, Satrijos Raganos, Jaižganto ir kitų rašytojų raštai jaunimui. Visos knygos bus įliustruotos mūsų dailininkų piešiniais. Šiais metais išleidžiamos knygos atskirai perkant kainuos mažiau \$3.00. Prenumeruojant jas is anksto, kainuoja tik \$2.00. "Gabijs" tikisi tėvų, mokytojų ir jaunimo organizacijų paramos ir talkos šiame darbe. Užsąkę šias knygas jaunimui, jūs tikrai suteiksite jiems daug džiaugsmo, o leidyklai padėsite atlikti svarbų kultūrinį žygį.

Prenumeratą siųsti šiuo adresu: Gabijs, 340 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Leidykla "Rūta" pradeda knygų leidimą

"Rūta" — P.O. Box 78, Rodney, Ont. — užsimojus išleisti seriją dailiosios literatūros knygelių bendru "Prošvaisčių" vardu. Planuojama kas mėnuo išleisti po vieną mūsų geriausiųjų rašytojų kūrinį. Knygutės kainą nustatėma 25 centai. Užsakymai priimami is anksto už 4 knygutės po \$1.

Pirmuoju leidiniu išeis Vytauto Tamulaičio "Raguvos malūnininkas" — apysaka iš 1863 m. sukilimo.

XI.

Po tos nakties Karolė kelias dienas nebuvo nuejusi prie krioklio. Jai atrodė, kad ji jau iš viso tenai niekad nenuėis. Pirmąsyk po to Šalvėjų susitiko grįždama iš krautuvės. Iš pradžios jautėsi nei šiaip, nei taip, tik stengėsi to neparodyti. Bet greit jai nuramino ir padarino tai, kad Šalvėjus buvo vis toks pat, lyg niekur nieko. Atrodė nudžiugęs, kad jį sutiko. Juokė ir kalbėjo, kaip pirmiau. Apie atsitikimą miške nė žodžio neužsiminė. Tik jis pasisakė manęs, kad jį serga, jei prie krioklio neateina.

Karolė atsisakė patenkinti. Ji buvo bijojusi šito pirmo susitikimo: ką reikės kalbėti, kaip dienos šviesoj j akis pažiūrėti. Paskui ir vėl jį su Guga nuedavo prie krioklio. Jai net pačiai buvo keista, kad tas atsitikimas jos ne tik nuo jo neatšaldė, bet dar net kažkaip labiau suartinio. Protas jai sakė, kad pasipriešinti ir nesiduoti tada reikėjo. Bet argi negalima buvo apsieiti be daužymosi j jo veidą, priekiaštavo jai vidaus balsas. Jis gi išgelbėjo Gugos gyvybę, o jį kaip negražiai atsimokėjo. Joks kitas žmogus nėra jai tiek gero padaręs. Tai gal nebūtų jos tiek lenke, jeigu jis po to būtų parodęs piktnuodį, ironizavimo ar pasakęs bent koki priekaištą žodelį. Dargi abi jos rankas tada išbučiavo. Kiek nedaug tada betruko, kad ji būtų visai netekusi galvos, nukaisdavo atsimindama. "Ir vis dėlto..." "Bet kas čia tokio ypatingo, kad Šalvėjus pamėgino?" — jau nusileisdavo ir jos protas. Tam jis ir vytras, kad pamėgintų, Karolė pradėjo Šalvėjų net visai pateisinti.

Lyg norėdama išpirkti anuos kirčių j veidą, Karolė pradėjo dar atviriau savo nuosirdumą Šalvėjui rodyti. Tačiau vidaus balsas jai vis dažniau primindavo, kad kuol toliau, tuo vis pavojingiau pasilikti Mėlynajame Kėkste. Kažkoks vidinis nujautimas ją vis aiškiau įspėdinėjo, kad ji jau eina keliu, kurs veda vistik j kokią nors didelę nelaimę. Anksčiau, būdavo, jai nė j galvą kada bijoti savo vyro. Dabar jau ji buvo pradėjus jo bijoti: po anos nakties tą rytą jį pamatė, kad užsiutęs jis gali nežinia ką padaryti...

Taip slinko Mėlynajame Kėkste vėl diena po dienos. Slinko pažiūrėti tyliai ir ramiai. Bet įtampa augo, kaip votis, tvinko kasdien ir kasnakt. Visi šei buvo susirįšę kaip j koki mazga. Tačiau nei Pangonis, Karolė ar Guga, nei Rita ar Maikas, nei Šalvėjus nežinojo, kaip ir kada tas viskas pasibaigs. Iš šėsių ramus buvo tik vienas Guga. Sau žaidė, valgė ir miegojo, net nė trupučio nenujausdamas, kas jo aplinkoj tyliai vyksta.

(Bus daugiau)

IŠ PLATAUS PASAULIO

Brazilija pripažino Lietuvos atstovą

Mūsų diplomatų šefo aktu tik ką paskirtas atstovas Brazilijai Dr. Frikas Meieris per prezidento Getulio Vargas valdžios perėmimo ceremonijas į iškilmės buvo pakviestas kartu su visais diplomatais ir visur dalyvavo.

Britai nusileidžia

I Churchill pakeltą triukšmą dėl paskyrimo Atlanto laivyno vyriausiojo vado amerikiečio admiralo, Atlee parlamente paaiškino, kad adm. Fechteler būsiąs vyriausias Atlanto vadas, bet rytinėje Atlanto dalyje, Britų vandenys, kuriuose saugumas turės būti laiduotas britų laivynu, vadovybė priklausysiant britų namų laivyno vadui admiralui Ph. Vian. Fechteler štabe, be to, būsia anglų. Pagaliau dar būsiąs paskirtas Vidurinio laivyno vadas, lygus Atlanto l. vadui. Atlee nepasakė, bet įsėina, kad britai tikisi gausia šį postą.

Žurnalistai iš Londono praneša, kad iš oficialių sluoksnių buvo pareikšta, kad D. Britanija savo kandidato į Atlanto laivyno vado vietą nei nesiūliusi. Tam esą nurodomi net trys pagrindiniai motyvai. Pirmiausia D. Britanija nenorinti pasiimti atsakomybės už saugumą žmonių ir medžiagų transportų per Atlantą. O tai būsiąs vienas pagrindinių šio vado uždavinių. Be to, Atlante JAV laivynas vyraująs, tad ir vadovybė jam geriau tinkanti. Pagaliau JAV admiralas Fechteler visų nuomone esąs geriausias tam uždaviniui tinkanti asmenybė.

O visuomenėje ir parlamente tas faktas vis dėlto labai nepalankiai vertinamas.

Britai derasi su Argentina dėl mėsos

Kai pereitų metų liepos mėn. nutrūko Argentinos mėsos importas į D. Britaniją, ji tebegyvena didelį trūkumą. Jau daug kartų pasireiškė vieši moterų ir mėsinių protestai vyriausybei labai nepalankūs. Dėlto tai vyriausybė jau beveik sutinka mokėti Argentinos rekalaui kainas ir pasiuntė delegaciją, vadovaujamą net ministerio — išdo sekretoriaus J. Edward. Laukiam, kad sutartis bus sudaryta, nes Argentinai labai trūksta svarų sterlingų ir ji net paskolą ruošėsi užtraukti.

— Roma. — Komunistų vadas Togliatti grįžo iš Maskvos ir vasario 28 d. dalyvavo parlamento posėdy.

Britai už tautų laisvę

Pietų Afrikos ministerių pirmininkas Malan pasikalbėjęs su laikraščio korespondentu pareiškė, kad D. Britanijai dalinant nepriklausomybės kolonijoms ir Commonwealtho nuomonės būtų atsiaklausta. Parlamente Commonwealtho reikalų sekretorius pareiškė, kad nepriklausomybės suteikimas kolonijoms nesą naujas reiškinys, bet praktikuojamas jau per 20 metų. 100 darbių atstovų pasiūlė pareikšti vyriausybei pasitikėjimą kolonialinės politikos atžvilgiu. Esą, baltieji turi mesti pažūrą apie rasinį pranašumą ir persiimti idėją, kad visi žmonės yra gimę laisvi ir lygūs.

Kaip kankino kardinolą Mindszentį

Nesenai iš Vengrijos pabėgo du teismo tarnautojai, kurie stebėjo kardinolą Mindszentį bylos eiga. Jų parodymus paskelbė "Neue Wiener Tageszeitung" vasario 27 d. Pasak jų kardinolas po bylos ilgai buvęs nenormalios atminties ir nieko neatsiminęs ki to meto, kol buvęs nuvežtas sanatoriją Čekoslovakijoje. Kai teisme vis neprisipažinęs ir nepasirašęs paruoštų protokolų, jam per kelis kartus buvo duodama ledo šaltumo vandens ir po to įširkščijama kaž kokių vaistų. Buve duota ir tablečių. Tai buve kartojama 5, 8, 12, 16 ir 17 bylos dienomis ir dar tais atvejais, kai jis buvęs suvedamas akystatos su prieš jį liudijančiais liudininkais. Kardinolas palūžęs tik 12-tą bylos dieną, bet protarpiais vėl atsigaudavęs ir priešindavęs. Tada vėl būdavo įširkščijama vaistų. Kai jį pagaliau priversdavo nesąmoningai ką pasirašyti, tuojau jį parašą patvirtindavo du liudininkai.

Stalino taikos premijos ir laimėtojai

"Tiesa" Nr. 304 skelbia, kad S. S-gos aukščiausiosios Tarybos prezidiumas 1949 m. gruodžio 20 d. įsakų įsteigė tarptautines stalinines premijas "už taikos tarp tautų stiprinimą". Komitetas premijoms atrinkti paskirtas iš šių komunistų veikėjų: pirmininkas — D. Skobelcinas, "Tiesos" žodžiais tarant, Maskvos valstybinio un-to profesorius, TSRS mokslo akademijos tikrasis narys, pavaduotojai: Go Mo-žo, prof. kinų visuotinės literatūros ir meno darbuotojų pirmininkas (Kinija) ir L. Aragonas rašytojas (Prancūzija); nariai — danų rašytojas M. Andersen-Neksi, britas Londono un-to prof. J. Bernalas, vokiečių rašyto-

Prezidentauti galima tik du kartus

JAV konstitucijoje padarytas pakeitimas, kuris draudžia ką nors rinkti prezidentu daugiau kaip du kartus arba vieną kartą, jei prieš tuos pirmuosius rinkimus jis ejo prezidento pareigas daugiau kaip 2 mt. Tačiau šita pataisa neličia prez. Trumano. Tai 22-asis konstitucijos pakeitimas, kuriam dar reikia 36 valstybių ratifikavimo.

Niagaros elektros jėgainė

Niagaros elektros jėgainės klausimas dabar svarstomas JA V-bių parlamente. Nesutarimo yra, kas turi mokėti jos pastatymo išlaidų dalį, tenkančią JAV Daugelis mano, kad tas išlaidas turėtų padengti Naujorko valstybė. Šito reikalauja ir Naujorko gubernatorius Dewey, kuris laiką, kad tai Naujorko ir Ontario reikalas. Tačiau krašto Energijos komisija šitą nuomonę atmetė ir dar prieš metus nutarė, kad išlaidos būtų padalintos tarp Naujorko ir federalinės valdžios.

Siaurina gumos vartojimą

Norint natūralios gumos kuo daugiau sutapatinti karikiams reikalingas, JAV didelė jos dalis pakeičiama dirbtinąja guma. Taip, pav., auto padangoms bus naudojama tik 15-25% natūralios gumos. Suvaržytas jos vartojimas ir sporto reikmenų, ypač sviedinių, gamyboje.

— Roma. — Italų vyriausybės krašto gynybos planą, numatantį gyvybinių medžiagų kontrolę ir krašto pramonės pajėgumo padidinimą, parlamentas patvirtino 219 balsų prieš 214.

— Roma. — JAV karo bazės Italijoje bus: Maddalena saloje tarp Korsikos ir Sardinijos jūrų laivyno ir Foggia oro laivyno.

Pijaus X beatifikacija

Kovo 4 d., dalyvaujant pačiam popiežiui, Pijaus X beatifikacijos byloje paskelbtas dekretas. In Tuto, t.y. konstatavimas, jog nerasta duomenų, kad tiriamasis nebūtų gyvenęs pagal 3 pagrindines krikščioniškas dorybes. Beatifikacijos iškilmės paskirtos birželio 3 d. Sv. Petro ir Povilo bazilikos aikštėje, nes, manoma, kad pačioje bazilikoje minia nesutiltų.

Ir Lenkija valoma

Maskvos didžiausia beda titoizmas — neklusnumas Maskvai komunistų tarpe. Lenkijoje toks vienas jau išvalytas. Tai buvęs socialistas, o pastaruoju laiku veiklus Lenkų Sovietų Bičiulių Sąjungos pirmininkas, teisingumo ministeris Henryk Swiatkowsky. L. Sovietų Bičiulių Sąjunga jis išplėto po visą kraštą, įtraukdamas net 3.000.000 narių. Nors jis buvo ir politbiure, tačiau negalėjo pakeisti perdidelio Maskvos kišimosi ir kaip buvęs Varšuvos suklimo dalyvis, ne kentė maršalo Rokosovskio, kuris, tada stovėdamas su armija kitoje Vyslos pusėje, nepadėjo sukilėliams. Nesenai jis politbiu-

ro posėdy smarkiai susikirtęs su Rokosovskiu dėl komunistinio teismo sprendimų, skiriančių net mirties bausmę eilei karo meto resistencijos kovotojų. To susikirtimo rezultate Swiatkowskis tuojau buvo pašalintas iš L. Sovietų Bičiulių S. pirmininko vietos, o netrukus ir visai dingio.

Lenkija baigiamą ruošti karui

P. Intern Agency skelbia, kad abejojose Lenkijos dalyse baigiamą rusų pasirušimui karui. Tarp Būgo ir Vyslos ir į rytus už Būgo suformuota stipri sovietų aviacija. Vietiniai gyventojai, norėdami patekti į tą zoną, turi gauti specialius pasus. Lenkų armijos rusinimas yra toli nuvartas į priekį. Beveik visi karininkai nuo majoro aukštyrų yra rusai, nors kai kurių iš pačių aukštųjų laipsnių pavardės lenkiškos. Valymai vyksta toliau. Visi karininkai ir kt. pareigūnai, tarnavę seniojoje lenkų armijoje prieš 2 pas. karą, arba karo metu gauti anders daliniuose, atleisti. Nepatikimieji siunčiami į konc. stovyklą netoli Liublino, iš kur vežami toliau į rytus.

KANADOS ŽINIOS

Imigrantai

1950 m. į Kanadą imigravo 73.912 žmonių. Būdinga, kad daugiausia imigravo kaip tik į skaitlingiausias gyvenamas provincijas — į Ontarią 39.041, Quebec — 13.575, Albertą — 6.425, Br. Kolumbiją — 6.093, Manitobą — 3.654 ir tt.

Quebec nuomų kontrolė paliks

Centro vyriausybei neįsėjant specialaus įstatymo dėl tolimesnio nuomų kontrolės palikimo ir siūlant tą reikalą perduoti provincijoms, visos provincijos kratos. Tik Quebec jau priėmė įstatymą — tolimesnė nuomų kontrolė perima provincijos vyriausybę. Ji numatyta iki 1953 m. gegužės mėn. Kontrolė bus vykdoma tuo būdu, kad savininkai ir nuomotojai bus raginami sudaryti sutartis, o kur negalės susitarti, ginčą spręs specialūs vyriausybės agentai.

Kanada kainų nenormuos

Prekybos ministeris Howe vienoje savo kalboje pareiškė, kad Kanados vyriausybė gavusi daugelio organizacijų pasiūlymų įvesti kainų kontrolę. Ji nesanti tam priešinga ir ruošianti įstatymą, kuris leis vyriausybei įvesti kontrolę betkurioje ūkio srityje, tačiau kontrolė tuo tarpu nebūsianti įvesta. Vyriausybė mananti, kad jos pasirinktos priemonės esą reikšmingesnės negu tos, kurių ėmėsi JAV. Ir priėmus įstatymą, vyriausybė šita teise pasinaudosianti tik krastutiniame atveju.

Imigracija į Kanadą

Kanados vyriausybė pasiryžus šiais metais priimti 150.000 naujų ateivių, nuo vasario 1 d. pradėjo teikti paskolas emigruojantiems iš D. Britanijos ir V. Europos jų kelionės išlaidoms apmokėti. Emigrantas, noris gauti tokią paskolą, turi pasižadėti išdirbti 1 metus Kanadoje ir nepalikti darbovietės tol, kol grąžins Kanados vyriausybei gautąją paskolą. Ji turi būti grąžinta per 2 metus. Paskolos reikalui kreipiamasi į artimiausią Kanados konsulatą. Paskolai gauti yra 2 sąlygos: pasižadėti paskolą grąžinti ir tuoj pat įmokėti minimum 30 dol. transporto išlaidoms. Tuo palengvinimu žada pasinaudoti kai kurie Prancūzijos lietuviai ir daug Belgijos lietuvių. Kaip praneša "G. Salis", Kanados emigrac. biuras tiesiog lūžta nuo lankytojų — DP ir pačių belgių. Kelionei tarpininkauti siūlosi b-vė, kuri jau vežė estus ir latvius.

ŽIEDUS, PINIGINES IR ALBUMUS

su lietuviškais ženklais ir įvairius laikrodžius, gausite tik pas vienintelį "Adrian Jewellers" atstovą **JONĄ BERŽINSKĄ** 872 Dundas St. W. Tel. WA 2429 88 Anette St. Tel. LY 2816 Ir ten pat užpildysiu Jums "Income Tax" pareiškimus.

LIETUVOS PARDAVIMAS

(Atkelta iš 2 psl.)

mą. Bent kiek liečia Lietuvą, jis neturėjo jokios reikšmės lietuvių tautai priešintis prieš rusifikaciją caristiniais laikais. O reikėtų pasakyti ir dėl kitų dviejų Baltijos tautų, kad ir ten tautos atsparumas ėjo ne iš aukštojo luomo, bet iš ūkininko ir iš jo kilusio inteligento.

Neišskirdamas šių trijų tautų likimo, autorius negali būti teisingas Lietuvos atžvilgiu, kada jis teigia, jog reicho politika buvo neutrali. Lietuva kaip artimiausias kaimynas tatau pajuto savo kailių.

Pasakodamas apie savo atvykimą į Kauną ir pasikalbėjimą su įtaringais lietuviams, autorius sumapinojo laikinąją vyriausybę su savivalda. Liepos 12 d. atvykęs gen. von Rocques įstaigoje Dr. Kleistas pasikalbėjęs turėjo kaip tik su laikinąja vyriausybe susitarimą. Ir ne von Rocques turėjo laikinąją vyriausybę perduoti įspėjimą susilauktyti nuo suverenumą reikšiančių titulių vartojimo, bet jį perdavė pats Dr. Kleist. Tačiau reikia pasakyti, jis tai padarė labai korek-

tiškai, net draugiškai, įspėdamas nesivadinti ministerių titulais bent kreipiantis į vokiečių įstaigas. Kad į tai kitaip žiūrėjo von Rocques įstaigos žmonės, na buvo spėti ir iš to, kad į Kaunas valandas po pasikalbėjimo su Dr. Kleist, feldkomendantas gen. Pohl kreipėsi į laikinąją vyriausybę pirmininkaujantį ir krašto apsaugos ministrą raštu kaip tik tais titulais, prieš kuriuos protestavo Berlynas.

Visai kitaip pasielgė Dr. Grefe, taip pat atsiųstas iš Berlyno. Jis grasino kacetu laikinosios vyriausybės nariams, jeigu jie nepasivadiną tarėjais ir neatsisakys nuo ministerių (suverenumą reiškiančių) titulių. Brutalumo ir klastos jau ėmėsi SD žmogus Kurmis (Kilęs iš M. Lietuvos), kuris ėmėsi šantažo prieš laikinosios vyriausybės žmones. O ir tai nepasisekus, panaudojo Pyragių ir lietuvių avantiuristus, kurie tada virto gestapo ir nacionalsocializmo simpatikais, kad suorganizuotų sukilimą, pačių lietuvių sukilimą, prieš vyriausybę ir tokiu būdu nuvalyti kelią civilfervaltungui.

Šitos pastabos nemažina Kleisto knygos vertės. Ji juo labiau vertinga, kad tai žvilgsnis vokiečio, kuris išdrįso saviesiems pasakyti tiesos žodį. O tai reikalinga, nes lig šiol vokiečiai vis sakos, kad jie nieko nežinojo apie tai, ką jų kariai ir administracija darė kituose kraštuose. Apie šiuos vienas iš jų, kurie išmintingiau vertina vokiečių siekimus ir juos sugeba derinti su kitų tautų siekimais. Grįžtant Vokietijai į pasaulinio politinio žaidimo lauką, toji politinė išmintis vėl bus labai reikalinga.

Pats Dr. Peter Kleist gimęs 1904 m. netoli Märienburg. Nuo 1936 m. dirbo Ribbentropo biure, paskui perejo į Ostministerium, nuo 1943 užsienio ministerijoje. 1939 metais lankėsi Lietuvoje tirdamas visuomenės nuotaikas. Palaikė santykius su lietuviams. Šio karo pabaigoje Stockholme tyrė galimybes separatinei tškai su sovietais. Po karo atsidėjo metus internuotas britų zonoje ir ten parašė savo knygą.

DRAUDIMAI

Apmokame liginines, operacijas ir daktarų sąskaitas bei prarastą darbo laiką. Draudimai išmokame namuose arba ligoninėje **amžius nenustatytas** Skambinkite: G.A. Mc GUIRE Charles E. REA Ltd. 2047 Yonge St. Tel. MA 0377 arba LL 9624 Draudžiame nuo ugnies, automobilis ir tt.

R. MacIntyre Aylesworth

ADVOKATAS IR NOTARAS B. 61, 880 Bay Str. (Bay Grossvenor Bldg.)

Tel. RA 2107-8 arba RA 1787 Kalbame vokiškai ir rusiškai

BLUSTEIN FURNITURE COMPANY

TORONTO Tel. WA-6376 721 QUEEN St. W. (vienas blokas į vakarus nuo Bathurst)

... Didžiausias, naujausias, puikiausias pasirinkimas, ... Visur žinomos rūšies prekės, ... Pigiausios kainos.

RADIO DESPATCHED A.B.C TAXI TEL. EM 3-2131 Bu. 24 valandas

Lietuvio radio mechanikas

L. KOCIUS 949 Dundas St. W. netoli lietuvių bažnyčios. Tel. WA 1691 priima pataisymus visų rūšių radio aparatų. Darbas atliekamas gerai ir sėjningai. Kreiptis nuo 9 iki 2 val. popiet. Pataisymus palikti galima bet kuriuo metu

UKRAINIEČIAI SAVININKAI **G. LUKE'S & Electrical Appliance Co.**

797-799 Dundas St. W. Toronto,

Tel. WA 9228 Tel. WA 9228

Parduodame **SKALBIAMAS MAŠINAS** DUODAME IŠSIMOKĖJIMUI

Kas pirs šias mašinas, gaus 2-ju metų garantiją.

Jeigu norite pirkti virtuvę ar šaldytuvą, geriausiai pirkti fabriko

MOFFAT

Parduodame piano akordeonus

Norėdami elektros reikmenų ar sofų (chesterfields) paskambinkite mums ir mes pristatysime Jums į namus.

Nauja priemonė

Prieš galvos odos ydas, pleiskanas ir prieš plaukų kritimą. Tinka vyrams ir moterims. Buteliukas kainuoja \$1.25 Užtikriname geras pasekmes arba gražiname pinigų. Pabandykite, įsitikinsite patys.

Veltui duodame įvairius patarimus. Jeigu turit rūpesčių su plaukais, kreipkitės į mus

GOLDENBERG'S HAIRDRESSING 1138 DUNDAS ST. W. (netoli Ossington Ave.)

Telef. ME 8117, Toronto

Plaukų ir galvos odos specialistas

Nuo š. m. kovo mėn. 15-tos dienos

LUNA Foto studija

LIETUVIŠKAME CENTRE

984 DUNDAS ST. West, TORONTO

SPECIALUS garantuotas šaltas nuolatinis sušukavimas GOLDENBERG'S HAIRDRESSING

1138 Dundas Str. W. (prie Ossington)

Išbandyk mūsų specialų pasiūlymą ir susitark su mumis iš anksto. Mes taip pat esame specialistai nudažyti jūsų žilus plaukus. Nudažome natūralią spalvą.

Pagal susitarimą dirbame vakarais.

Pirmos eilės lenkiška rankinė Telefonas EM 3-0360

SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY

Rūbų valymas

Mes paimame iš namų ir pristatome. Kainos neaukštos

205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

Duona, pyragaičiai, tortai

pristatomi į namus, skambinkite: LL 7445

BEAVER BREAD LIMITED

103 Lightbourne Ave. Toronto

MARGIS DRUGS

JONAS V. MARGIS Phm B.

19 St. John's Road (prie 3131 Dundas St. W.)

Parduodama Penicilin, Streptomycin ir kiti moderniškai vaistai.

Paruošiami vaistai pagal receptus

Kosmetika: Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

LAIKOMOS PALANGOS

Telefonas

MU-9543

Telefonas

MU-9543

CARDINAL & SON

366 Bathurst St. Toronto Telefonas WA 9954

LONDON FURNITURE CO

Pilnas baldų pasirinkimas. Minkšti baldai—parduodami nauji

ir atnaujinami seni. Kalbame europ. kalbomis

875 Queen St. W. Toronto. Tel. 2010

Kas nori namus arba bizni pirkti

arba parduoti, kreipkitės į mus.

Rasite teisingą ir nuosirdų patarimą

Kalbame lietuviškai — klauskite Peter

ROBERT P. RICE REAL ESTATE

656 BLOOR ST. W., TORONTO. TEL. LA 1277.

Prityręs kvalifikuotas lietuvis laikrodininkas

STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius, žiedus ir visokias brangenybes

Garantuotas darbas ir prieinamos kainos

Krautuvė atidaryta kasdien iki 8 val. vakaro.

Lietuviška Baldų Krautuvė

"ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"

Sav. J. Kamishaitis

899 BLOOR ST. W. TORONTO

Tel. LO 1438

"Reiškite jausmus gėlėmis" — skambinkite AD 1618

THE VICTORY FLORIST

Vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai

Sav. A. MERKER 576 QUEEN ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis

PARLIAMENT FUEL CO.

Savininkas lietuvis Augustinas Undraitis (A. Underhill)

Telefonas RA 4414 304 Sackville St. Toronto

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes

rasite 10-15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKA

turintį 30 metų profesinę praktiką

Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

LIETUVIŠKAI KALBAS KAILININKAS

Sausio mėnesio IŠPARDAVIMAS papigintos kainos

Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.

Kailinių taisymas ir persiuvimas.

Duodama lengvam išsimokėjimui

BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prieš atėdami skambinkite: EL 6509

MANNING CARTAGE & MOVERS

184 Manning Ave.

Tel. WA—0791

Perkraustome ir pervežame įvairius daiktus vakarais ir dienos metu. Kalbame vokiškai, rusiškai ir lenkiškai.

AKIŲ SPECIALISTAS L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Iširia akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą

Kalbama slavų kalbomis

470 College St. W. Toronto

Tel. RA 3924

SHIFF'S

VALYMAS —

PROSAVIMAS —

PATAISYMAS —

Kalbame lietuviškai

909 Dundas St. West. Toronto

Telefonas ELgin 0649

Dr. Chas. OKUN

DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto

(kampus Euclid Ave.)

Priima vakarais pagal susita-

rimą. Tel. WA 9822

DR. F. TICKETT

Gydytojas

ir

chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir

7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto

Telef.: WA 3754

BR. BUKOWSKA, R.O.

AKIŲ SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau aki-

nus suaugusiems ir vaikams.

Priėmimo valandos: kasdien

nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak.

Sekmdien. pagal susitarimą.

55 St. John's Rd. W. Toronto

kampus 94 Laws St.

Tel. LYndhurst 0052

DANTISTAS

J. A. GORCHYNSKI

B.A., D.D.S.

312 Bathurst St.

Bathurst Medical Building

Telef. AD 6373 Toronto

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų,

vaikų ir vyrų batai, norma-

laus dydžio ir platūs

(EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto

(prie Gladstone)

Dr. WILLIAM J. ZINCHESIN

B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir

CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir

7-9 po pietų

386 Bathurst St. Toronto

Tel. WA 1344

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės,

šeimų nuotraukos ir spalvoti

portretai

Darbas pirmos rūšies

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6

Pirmadieniais ir ketvirtadi-

eniais priima taip pat 7-9 popiet

386 Bathurst St. Toronto

Tel. EL 6515

ATSILANKYKITE!

NESIGAILESITE!

"PARK RESTAURANT"

1002 Dundas St. W. (pora minučių kelio nuo lietuvių bažnyčios)

Cia tikrai rėdviansioje Toronte lietuviškoje valgykloje

Jūs gausite pigiai, šonai ir skaniai pavalgyti didelių pasirinkimų

lietuviškų ir kanadiškų valgių ir nusipirkti išsinešimui krautu-

vių kainomis įvairių maisto gaminių naujai atidarytame delika-

tesų skyriuje. Cia gausite ir nakvynę. Tel. ME 0023

Atidaryta nuo 6 val. ryto iki 11 val. vakaro.

Su pagarba sav. A. Šmigelskis

TEL. WA 6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:

Dirbame pagal užsakymus baldų — chesterfield ir studio —

komplektus ir parduodame kilimus.

• lovų komplektai,

• suvamos mašinos,

• krosnys ir tt.

Kalbame rusų kalba

Septyni argumentai kalba prieš karą

(Atkelta iš 3 psl.)

Jose. Hitlerio katastrofa Stalina turėtų priversti susimąstyti.

Hitlerį taipogi pražūdė ir ilgas karas. Jis negalėjo atlaikyti ginklavimosi varžybų su JAV,

nes jam trūko žaliavų ir, be to, jo fabrikuose dieną ir naktį daužė sąjungininkų bombos, kai tuo tarpu JAV nei viena vokiška bomba nenukrito. Tokia nelaima maloni padėtis ištiko ir Stalina.

Jo kozeris yra staigus puolimas, kol JAV ir Atlanto Pakto tautos nėra pasirėmusios karui. Laikini laimėjimai Stalinui garantuoti.

Vienas Eisenhoweris jo nesulaukys, kol visa Atlanto Pakto armija randasi popieriuje. Tačiau kas paskui?

Užimti JAV — Stalino amžius per trumpas. Tokiai operacijai pasirošyti sovietams reikėtų mažiausiai penkiasdešimt metų. Žinoma, galima surizikuoti ir žengti Hitlerio keliais. Padėtis Stalinui netgi yra dėkingesnė, negu ji buvo Hitleriui. Jam įmanoma užvaldyti visą Azijos žemyną. Gal būtų pavyktų paimti savo kontrolėn ir Artimuosius Rytus, per Suesą įkelti koją į Afriką. Tačiau iki JAV vis viena toli, o tenai kaip tik ir randasi visų vakarų sąjungininkų militarines galybės kalvė.

LEMIAMIEJI METAI

Stalinui jau yra atėjęs laikas apsispręsti: kariauti, ar atsakyti karo minties. Jeigu jis nori kariauti, dabar yra paskutinė proga, nes amerikiečiai ginkluojasi patys ir ginkluoja savo sąjungininkus. Laikas ėmė veikti Stalino nenaudai. Paskui jam bus sunku atsiekti net ir taktinio pobūdžio vietinių laimėjimų, kurie šiuo metu patys kaip prinokę obuoliai nukristų į jo prijuostę. Jeigu jis nepajudės, sekantių dviejų metų laikotarpyje, iš viso, sunku tikėtis jo pajudėjimo.

Vyt. Kastytis.

LOUIS A. TURECK Advokatas, notaras ir tt.

Suites 213-14,
455 SPADINA AVE.,
(College ir Spadina kampas)
Telef. RA 5125-6

GERRY & DAVIDSON

Indai ir geležies reikmenys

Skubiai pristatome į namus

848 Dundas St. W.

PL 1849

Kalbame rusiškai

D. HOLOTA REAL ESTATE

Pirkimo — pardavimo tarpininkas

496 Queen St. W.

(prie Denison Ave.)

Tel. WA 5232 Toronto

Plikių nebebus

Daug biznierių maklerių daug kartų garsinosi sugebą apželdinti plikes arba išradę atitinkamų vaistų.

Vasario 22 d. Filadelfijos Jungtinių Tyrimo Laboratorių prezidentas Albert Roberts pranešė spaudai, kad esąs surastas harmonas, kuris pavadintas dermatotropiniu harmonu, kuris įtrinamas su kremu į odą arba išvirkstas po oda iššaukia plaukų ataugimą tose kūno vietose, kurios anksčiau yra buvusios apaugę plaukais ir dėl kurių nors priežasčių jų neteko.

Bandymai su tuo harmonu esą pirmiausia padaryta su pelėmis ir parode, kad nuplikintai pelei to harmono išvirkstus į kraują, plaukai ataugę ant viso kūno, o jį įtrinusi odą, plaukai atauga tik įtrintose vietose.

Bandymai su vyrais davę gerų rezultatų ir dabar esą daromi su moterimis. Nuplike vyrai, kuriems to harmono įtrinta buvę prieš 5 savaites, dabar jau turi gilio ilgio plaukus. Tačiau plaukai esą skysti. Tuo tarpu esą vos apie 20.000 plaukų, t. y. maždaug šeštadalis normalaus kiekio, bet esą žymių, kad dar naujų išaugs.

Deja, šis harmonas tuo tarpu paliekamas tik tyrimų laboratorijose, būsiąs duodamas kitoms tyrimo institucijoms, bet nebūsiąs parduodamas plačiam naudojimui.

Iš rimtų paskaitų

Persai ties Maratonu taip išsigando, kad dažnas šaukė: "O, Jėzus, štai puola atėniečiai!"

Krašto likimas pakibo ant plono plaukelio, o šitas plaukelis buvo Karolis Storis.

Tas kas yra kampas, kurio pašalintos abi sienos.

Si sena aristokratų giminė pagaliau taip nusigveno, kad ir bevaikiškumas tapo paveldėjimu.

Zigfridas gimė labai jaunas.

Jau dažnas mirusis savęs klausia: ar verta man buvo gyventi?

Kai norisi nusišypsoti...

Gerai taiko

Leitenantas: Taip blogai šaudančių, dar niekada nemačiau. Tikra gėda. Duokit šen šautuvą, aš parodysiu, kaip reikia šaudyti.

— Dėmesio! — šauka ir nepataiko.

— Matot taip šauda Nr. 17 — šauka antrą kartą ir vėl nepataiko.

— Taip šauda Nr. 5, — šauka trečią kartą ir pataiko.

— O šitaip tai aš šaudau!

— o —

Milijonierius: Labai gaila, bet aš negaliu leisti savo vyresnės dukters už tamstos.

— Tai tuomet jaunesniąją.

— Tikrai, labai gaila, bet aš ir su tuo sutikti negaliu!

— Na, tai paskolinkit man 100 tūkstančių dolerių.

Visai pžiugu

— Kazy, bet tu sypsaisi praeinant kiekvienai moteriai.

— O kodėl ne? Jei ji graži, tai mane džiugina, jei negraži — džiaugiuosi, kad tai ne mano žmona.

Iš rimtų paskaitų

Persai ties Maratonu taip išsigando, kad dažnas šaukė: "O, Jėzus, štai puola atėniečiai!"

Krašto likimas pakibo ant plono plaukelio, o šitas plaukelis buvo Karolis Storis.

Tas kas yra kampas, kurio pašalintos abi sienos.

Si sena aristokratų giminė pagaliau taip nusigveno, kad ir bevaikiškumas tapo paveldėjimu.

Zigfridas gimė labai jaunas.

Jau dažnas mirusis savęs klausia: ar verta man buvo gyventi?

Nepatiko

Vyras: — Tai sakai, kad mūsų naujoji tarnaitė nebedirbs pas mus. O kas jai čia netiko?

Žmona: — Mano suknėlės!

Nežinojo

— Kas yra sąžinė? — Aš tau paaiškinsiu. Jeigu tu rastum 20 centų, tai neverta juos nešti į policiją, jei rastum 500 litų, tai neš, kiek galint greičiau ir tada visi sakys, kad tu sąžiningas, o sąžiningumas tai didelis turtas; bet jei tu rastum pundelį su keliais ar keliolika tūkstančių, tai žinok, jogei sąžinė tau nebereikalinga!

Korėja

Vienas galvočius buvo užklaustas, ką jis mano apie Korėjos karą ir bendrai, kokios reikšmės turi pasaulio politikoje Korėja. Jis atsakė:

— Korėja, tai nepaprastai lietas arklys dargi be balno, tai reikią jį ir arklių lentynes neturėtų būti priimtas.

Po audrėlės šeimoje

Žmona: — Tu taip staiga išeinai? Kur gi?

Vyras: — Noriu užėti pasveikinti Petrą.

Žmona: — Bet juk jau 7 savaitės praėjo nuo sužadėtuvių.

Vyras: — Bet jis jas nutraukė tik vakar.

— o —

Žmogėdrų saloje virėjas kreipiasi į savo giminės karalių: — Ar man išvirti abudu virėjus, kuriuos vakar atsigabenote iš laivo?

Karaliukas pakrato galvą: — Virk vieną. Pėdaug virėjų sugadins visą sriubą...

Paieškojimai

Puzausko Vaclovo su žmona, kiek žinoma, gyvenančio Montrealyje, ir Sulmistro, gyvenusio Vokietijoje Merbeck DP Camp, prašo atsiloiepti: arba jų kurio adresą žinančių pranešti: Pranas Dikaitis, Excalibur Hostel, Alsa-

get S. O. T. Staffs, England.

MODERNI LIETUVIŠKA

Vyriškų rūbų krautuvė

TORONTO, Ont.

Parapijos susirinkimas
Kovo 11 d., sekmadienį, 3 val. p.p., parapijos salėje šaukiamas parapijos susirinkimas, kuriame bus padarytas pranešimas ryšium su gautomis naujomis informacijomis iš Toronto kardinolo lietuvių parapijai didesnių patalpų reikalu.

Parapijos Komitetas.

Futbolininkų susirinkimas
Šeštadienį, kovo 10 d. 4 val. po pietų, 736 Bathurst-Lennox g. kampas, Vyties klubo futbolo sekcija šaukia susirinkimą. Dalyvaus visi seniorai ir jaunieji futbolininkai aptarti artėjantį futbolo sezoną. Kviečiami ir kiti futbolo mėgėjai (naujai atvykę). Senieji vieneto žaidėjai turi suvesti futb. aprangą, kuri buvo globojama paskirų žaidėjų nuo pereinamųjų metų sezono pabaigos.

Vyties klubo susirinkimas
Ivyks sekmadienį, kovo 11 d. 4 val. 736 Bathurst-Lennox g. kampas. Darbotvarkėje — valdybos, revizijos komisijos pranešimai ir naujos valdybos rinkimai.

Toronto Meno Mėgėjų Grupė
praneša, kad pasirodė skelbimai Toronto Meno Mėgėjų grupės vardu apie statomą kovo 10 d. Bathurst St. 300 "Gieda Gaileliai" nieko bendra neturi su minėtos grupės veikla.

Toronto Mėgėjų Grupė.**S. Augustinavičius**

Tillsonburgo apylinkės ūkininkų tarpe įtakingas visuomenininkas ir stambus ūkininkas, atvykęs į Torontą savais reikalais, kovo 2 d. lankėsi "TZ" redakcijoje. Ta proga buvo pasikalbėta anas apylinkės lietuvių ūkinio ir visuomeninio gyvenimo reikalais.

"Dainos" vakaras

Balandžio 14 d. "Dainos" grupė rengia vakarą, 404 Bathurst salėje. Programa bus paskelbta vėliau.

Vasaros anglų kalbos kursai

Ontario švietimo ministerija numato ir šiais metais Toronto universitete vasaros metu su rengti anglų kalbos kursus, jei pasirodytų, kad jie reikalingi, t. y. jei atsirastų pakankamas lankytojų skaičius. Švietimo ministerija praneša, kad busiama dėdama pastangų prisitaikinti prie tu pagirdavimų, kuriuos pareiškė praėjusių vasaros kursų lankytojai. Kursai busiama ne pradedantiems, bet tik tiems, kurie galės išlaikyti elementarinio anglų kalbos kurso egzaminą.

Švietimo ministerija iš anksto turinti žinoti, kiek susidarytų kursų lankytojų. Dėlto tai norintieji lankyti prašomi pranešti raštu arba telefonu — Community Programmes Branch of the Ontario Department of Education, 206 Huron Street (Fourth Floor, Room 414). Prašymus galima išteikti iki š.m. gegužės 15 d.

Kaip ir praeitais metais kursai truks 6 savaites ir bus dirbama po 2 val. kas vakarą, 5 dienas per savaitę, pradedant liepos 3 d. ir baigiant rugpjūčio 10 d. Mokėsimės — \$5 asmeniui — sumokamas teikiant prašymą. Čekiai turi būti išrašyti Toronto universiteto vardu, bet pasiūsti aukščiau duotuoju adresu kartu su prašymu.

KINO "CENTRE"

772 Dundas St. W.

Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak.

Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, kovo 8-10 d.

1. AMBUSH — su Robert Taylor, Arlene Dahl

2. TOPPER — su Gary Grant, Hoagy Carmichael

Pirmadienį — trečiadienį, kovo 12-14 d.

1. NORA PRENTISS — suangusiems — su Ann Sheridan, Robert Alda

2. 2 GUYS FROM TEXAS — spalvota — su Jack Carson, Dennis Morgan

LINKSMI IR IDOMUS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ

Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

KRIMINALINĖ AR CIVILINĖ BYLA?

MES SUTEIKIAME JUMS

TEISINĖ-KALBINĖ PAGALBA

Sutvarkome imigracijos, pilietybės, nuosavybės perleidimo reikalus. Sudarome dokumentus, patvirtintus vertimus. Ats-tovaujame ir tarpininkaujame įstaigose. Teikiame visokeriopą informaciją. Norintiems imigruoti į Kanadą, surandame darbo, buto garantijas ir sutvarkome kitus dokumentus.

JONAS J. JUŠKAITIS**Teisinės ir Kalbinės Pagalbos Įstaiga**

907 Dundas Street West, Toronto, Ont., Canada. Tel. PL 4880

Toronto Liet. Bažnyčiai Statyti Fondo V-ba

kovo 10 d., šeštadienį, 8 val. vak. rengia

DIDELĮ KONCERTĄ,

kuris įvyks Katedros salėje (Bond Str. — ties Katedra)

Programa gausi ir įdomi iš bažnytinių ir pasaulietiškių muzikos kūrinių, kuriuos išpildys solistai:

RADZEVICHIUTE, VILCINSKAITE, SCEPAVICIENE, MARJOSIUS, smuik. KAIRYS, pianistas L. POCIUS.

Įeinantieji aukoja nemažiau 50 centų. Aukos — bažnyčios statymo fondui.

Dr. Agota Sidlauskaitė

Otavos univ. profesorė, pakviesta Liet. Kat. Moterų Draugijos Toronto skyriaus, praėjusią seš-tadienį ir sekmadienį skaitė dvi paskaitas lyčių santykiavimo bei šeimos klausimais: vieną vyrams antrą moterims. Po paskaitų buvo gyvos diskusijos

Dipl. chemikas Pranas Kvedaras, praėjusią vasarą atvykęs iš Argentinos į Torontą čia dirbo "Johnson and Mallory Ltd." brangiųjų metalų rafinavimo įmonėje kaip darbininkas. Šiomis dienomis jis yra pakeltas į imonės vedėjo padėjėjo-asisteto pareigas. Tenka džiaugtis, kad vis daugiau lietuvių prasišūsią į savo profesijas.

"Reader's Digest"

už pusę kainos, t. y. šį vertingą žurnalą gausite sekancius 8 mėnesius už vieną dolerį (perkant kainuotą \$2.00), jei jį užsiprenumeruosite DABAR pas spaudos platintoją V. Aušrotą. P.S. Sisi pasiūlymas galioja tik naujiems prenumeratoriams ir

STEPA IGNOTAVIČIŲ ir p. BIRUTĘ KYBARTAITE,

sukūrusius lietuvišką šeimą, sveikina ir linki daug laimės

bendrame gyvenime

Remeikiai ir Kriaučiūnai

Hamiltono LDM Teatras "AUKURAS"

Kovo mėn. 17 d. Hamiltone, 19 Gray St. (naujoje ukrainiečių salėje, kampas Barton ir Gray St.) stato

Georg Turner trijų veiksmų dramą

VANDUO CANITOGAI

Visi tautiečiai prašomi atsilankyti.

Pradžią 7,30 val.

"Aukuras"

Filma

Sėkmadienį, kovo 11 d., para-

pijos salėje, 8 val. vakare, rodo-

ma filmą "San Francisco" su Je-

nette McDonald ir Spenc. Tracy

VELYKŲ ŠVENTĖMS dvejomis

lengvomis mašinomis važiuoja-

mi į Montrealį. Norintieji būti

kompanionais skambinkite tel.

LL 9761.

Išnuomojamas kambarys vienam

vyriui. 10 Abbott Ave. (Dundas

W. — Bloor rajone).

Išnuomojamas butas iš dviejų

kambarių ir virtuvės. Kreiptis

telef. ME 7265.

Išnuomojamas kambarys II auk-

šte — "frontinis". Galima nup-

dėti virtuvę vedusių porai. 270

Wright. Tel. KE 3491.

REIKALINGA ŠEIMININKĖ

nuo kovo mėn. pradžios pasto-

viam nuolatiniam darbui tabako

farmoje. Galėtų būti ir vyras su

žmone. Dėl atlyginimo susitar-

sim laiškais. Rašyti: M. Taras, c.o.

Toni Skodis, R. R. 2, Tillsonburg,

Ontario.

Išigykite "T. Z." kišeninį kalendorių!

1951 metų

"Tėviškos Žiburys" kišeniniame kalendoriuj

rasite daug informacijų

1. Kalendoriumą su nurodymu lietuviškųjų, Kanados ir Jungtinių Amerikos Valstybių tautinių švenčių;
2. Apie Lietuvą — kraštą, žmones, ūkį;
3. Apie Kanadą;
4. Kanados pašto tarifą;
5. Adresus: Lietuviškųjų politinių institucijų, diplomatinio atstovybių, konsulatų, organizacijų ir beveik visų pasaulio lietuviškųjų laikraščių bei leidinių;
6. Angliškiosios sistemos matavimų ir jų santykį su dešimtainės sistemos matais ir kt.

O kaina tik \$0.35

"TZ" kalendorių galima gauti pas visus spaudos platintojus.

Platintojams duodama 15% nuolaidos.

Išigykite tuojau!

MONTREAL, Que.

Trikalbė mokykla

Iš Quebeco vadovaujamųjų lietuvių yra gautas leidimas Montrealyje įsteigti trikalbę — lietuvių, anglų, prancūzų — mokyklą lietuvių vaikams. Gaunamos specialios patalpos ir algos mokytojams. Be to, tikimasi gauti specialius autobusus, kurie rytais atveš mokinius į mokyklą, o vakarais juos išvežs namo. Tėvai, suinteresuoti šiuo reikalu, gali užrašyti savo vaikus A. Vartų parapijoje pas kleboną.

Registruojami turintieji profesiją

Aušros Vartų parapijos klebono pastogomis yra stengiamasi iškovoti mūsų lietuviams vietą dirbti jų specialybėje. Taigi visi lietuvių, kurie turi kokią nors profesiją, kaip kad gydytojai, dantistės, advokatai ir kt. prašomi registruotis, pateikiant autobiografijas kunigui Kubiliui. Ypač nebūtų daug sunkumų gauti darbą jų profesijos srityje tiems, kurie moka prancūzų kalbą.

Tėvo Kubiliaus SJ paskaita

Sekantį šeštadienį, kovo 10 d., 8 val. v., Aušros Vartų parapijos salėje, kun. Kubilius, SJ, skaitys paskaitą "Socializmas ir Krikščioniškoji Doktrina". Tikimasi, kad ir šį kartą paskaita su-trauks nemažą diskusininkų.

"Tauta ir komunizmas"

Pereitą sešadienį, tėvas Kubilius, SJ, skaitė paskaitą "Tauta ir komunizmas". Prelegentas labai gražiai ir įdomiai, išgildeno komunizmo istoriją, jo išdavas bei kilimo priežastis, taip pat trumpai palietė ir tautos klausimą, bei pabrėžė joje komunizmo neįgyvendinamumą.

Lietuvių Akademinio**Sambūrio susirinkimas**

Kovo 1 d., nesusirinkus daugumai narių, susirinkimą pradėjo po valandos, kuriame priėmė statutą.

Akademiniis Sambūris suburia visų ideologijų abiturientus, studentus ir studijas baigusius. Taip pat Sambūris remia VLIKo veiklą. Antrą šio susirinkimo dalyje buvo nustatytos ateities veikimo gairės.

Stato naują veiklą

Montrealio scenos mėgėjai stato naują veiklą — Pražydo nū-vytusios gėlės.

Prancūzija vėl be vyriausybės

Tikimasi, kad iki to laiko reikals dar bus sutvarkytas ir nauja vyriausybė sudaryta.

Valstybės prezidentas naują vyriausybę sudaryti pasiūlė pirmiausia tam pačiam Pleven, o kai jis atsakė, MPR šulvi Georges Bidault. Šis valsi unepasiekė ir kovo 2 d. mandato grąžino. Prezidentas tada pakvietė Radikal socialistą Henri Queuille, tačiau ir dėl jo pasiūlymų abejo-jama, nors jis siūlo konfliktą dėl rinkimų įstatymo paversti iš sprestį plebisiscitui arba priimt kompromisą — vieną sistemą nustatyti miestams ir kitą žemės ūkio sritims.

Socialistų atstovas Mollet pasiūlė naują planą vyriausybės krizei užbaigti. Jo siūlymo pagrindu yra trumpam laikui sudaryta vyriausybė su aiškia trum-pa programa ir rinkimai vieto: rudens birželio mėn. Iš jo siūly-mų įdomiausias: pakeisti konsti-tucijos numatytą premjero sky-rimo tvarką, kad būtų išvengta komunistų dalyvavimo priešrin-kiminiai kabinete.

— Praha. — Čekoslovakijos ambasadorius Indijoje Bohuslav G. Kraotochvil, artimas suimtams buv. užs. min. Clementis slapta pasitraukė iš savo posto ir plaukia į Angliją. Atstovybės kalb-tojas jį jau paskelbė išdaviku.

Ieško gydytojų imigrantų sveikatai tikrinti

Kanados federalinis sveikatos departamentas paskelbė atsi-au-kimą, kviesdamas gydytojus nors 3 mėn. vykti į Europą imigrantų sveikatos tikrinti. Žadama mo-kėti algą, kelloinės išlaidas į Euro-pą ir ten keliaujančių tarnybų reikalus, o be to, padengti pra-gyvenimo išlaidas. O tiems, kurie vyks ilgesniam laikui, vietoj vi-so išlaikymo žada pragyvenimo priedus.

Imigracijos medicinos štabo vyriausia būstinė yra Londone o skyriai Liverpulį, Glasgove, Belfast, Karlsvue ir Salzburge. Gydytojams betgi gali tekti dirbti ir kitose vietose.

Pamaldos ateitininkams

Kovo 18 d., sekmadienį, 10 val. rytą, Tėvas Kubilius, SJ, atlai-kys mišias ir pasakys atatinamą pamokslą visiems Montrealeio ateitininkams. Visi ateitininkai, moksleiviai ir sendraugiai, kvie-čiami dalyvauti bendroje Sv. Ko-munijoje. Mišių metu, pritariant vargonams, žada pagiedoti p-le A. Stankūnaitė.

Ateitininkų pobūvis

Kovo 18 d., sekmadienį, 4 val. po pietų, Aušros Vartų parapi-jos salėje yra ruošiamas bendra visų ateitininkų ir prijauniančių jų susipažinimo arbatėlė. Pate-būtiną, kad ateitininkų dalyvavi-mas būtinas.

Ateitininkų pasitarimas

Pereitą sekmadienį A. Vartų parapijos patalpose įvyko trumpas ateitininkų pasitarimas. Su-sirinkimą pravedė Montrealeio ateitininkų pirmininkas Jonas Lukoševičius. Jis trumpai primi-nė mūsų tautos Globėją Sv. Ka-zimierą bei pasveikino ir palin-kėjo ištvermės visiems mūsų Ka-zimierams.

Svento Kazimiero šventė

Sv. Kazimiero šventės proga, Aušros Vartų parapijos bažny-čioje, pamaldas laikė ir graži, šventės nuotaikai atitinkanti pa-mokslą pasakė kun. K. Rickus. Šventės proga čia buvo susirin-kę net 5 kunigai. Vienas iš jų bu-vo kun. Stankūnas, kuris rodos, pažadėjo dažiau aplankyti ir pa-sirodyti Aušros Vartų parapijoje.

Sv. Kazimiero parapija suruo-šė savo metinę vakariene, į kurią prisirinko pilna salė. Programai pavairinti buvo suruosta turtin-ga loterija.

GILIAUSIA MŪSŲ DEKONĖ**Didžiai Garbingi Paguodėjai,**

Kai skaudas liūdesio palmė palinko ant mūsų stogo, kai Mir-ties Angelo sparnai apgaubė mū-sų buveinę, ir kai kietai, neatprašomi Šaltos Viešnios glėbiai pa-siėmė ir karstu aprenge išsinesė mūsų Brangiausią Tėvelį ir Mie-liausią Vyrą — Jūs, Garbingie-jai, atsiminėte mūsų tamsumų ir audrų naktį palikus... Atejęte Kilnių Sielų Saldėmis prie mū-sų, jautrių užuojautų vanikais apsupote mus, ir mūsų didžios kančios šurpi šermenų šerkšna virto atbudimu, pro kurį pama-tėme tikrovę, kad mes savo naš-laitystės supoly esame ne vie-ni... Neapleisti ir neužmiršti... Jūs stovite mums Didžiais. Pa-garbių Asmenybių Ažuolais mū-sų susimastymo vieškelį, ir mes praeidami pro Jus lenkiame. Iš-sielų gilumos dėkojame iš viską! Už šermenų vainikus, gėles, ir žodį! Už nuosirdžių rankų padavi-mą ir maldas... Už lankymą, už dvasinę ugnį, už Tėviškumą ir Broliškumą.

Pirmiausia dėkojame Gerbia-moms Redakcijoms: Tėviškos Ži-buriams, Nepriklausomai Lietu-

vai, Draugui ir kitoms. Garbin-giems Konsulams: Generaliniam Lietuvos Konsului p. J. Budriui ir Konsului P. Daudžvaržiui. Vienuolynams: Tėvams ir Bro-liams Marijonams, Seselems Ka-zimieftėms ir Nekalto Prasidė-jimo Seselems. Kunigams: Pro-vincijolui J. Jančiui, M.I.C., J. Pauliukoniui, M.I.C., J. Pruns-kiui, P. Azubaliui, K. Zalaliui, J. Vembrei, Pr. Gaidai, K. Sta-dalnikui, M.I.C., J. Bobinui, K. Kubiliui, S.J., J. Kulbiui, S.J., K. Vilkaičiui, V. Bagdanavičiui, M.I.C., V. Rimšeliui, M.I.C., E. Ak-somaičiui, M.I.C., V. Atkočiui, M.I.C., A. Mickai, M.I.C., P. Re-meikai, M.I.C., dijakonai J. Ūsui, M.I.C., subdiakonams M. Pau-lauskui, M.I.C. ir A. Kleivai, M.I.C., klierikams P. Kranch, M.I.C., A. Kelpšui, M.I.C., J. Petrai-čiui, M.I.C., R. Balniui, M.I.C., V. Kamarauskui, M.I.C., P. Cibul-skiui, M.I.C. ir Broliui K. Rainiui, M.I.C. Draugijoms: Amerikos Lietuvių Rašytojų Draugijai, Ka-nados Lietuvių Rašytojų Draugi-jai, Kanados Lietuvių Bendro-menės Montrealeio Apylinkės LO Komitetui, Kanados Lietuvių Centro Tarybai, Montrealeio Vy-resniųjų Skaučių "Vaivos" Drau-govei ir Kanados Lietuvių Są-jungos Centro Valdybai. Taipgi iš visos širdies dėkojame gim-nėms, draugams, prieteliams ir pažastiesiems. Giminėms: J. Na-vikėnų, V. Kudžmų, A. Rasimų, M. Krest, A. Piešinių ir J. Ki-birkščių Seimoms. Dėkojame Di-džiai Gerbiameiems: Pr. Lapienei ir Seimai, Ievai ir A. Trečiokams, E. ir P. Alšėnams, Alfonsui Au-gučiui, Dr. S. Daukšai ir Seimai, Dr. J. Petroniui ir Seimai, Juo-zui Kraliauskui, Angelikai Sun-gailienei, J. Cipijauskaitei, Vil-telėi Vaičiūnaitei, Vanda Ramū-nienei, J. Nevardauskui ir J. Pa-rojui, Dėkojame Mieliems Pri-eteliams: J. Kuprevičiui ir J. Lek-nickų Seimoms. P. Juškevičiui, M. Arlauskui, J. Jasučiui, J. Bobinui, M. Zemaičiui, B. F. Vitui, A. Na-vickui, J. Bernotui, P. Lukoševi-čiui, V. Škudui, Zabieliui, A. Luko-siui, A. Sakalų, W. Nomeikų, J. Širvydų, J. Norkeliūnų, J. Gruč-kūnų, J. Godziszewskių, K. Ivaš-kevičių, S. Mozoračių, Yatmanų, S. Žiziūnų ir L. Jakačių Seid-moms. Dėkojame Dr. Ag. Sid-lauskaitėi, Onai Akšomaitienei, O. Pakštieinei, S. Plausiniui, Se-čėkauskui, A. Lubui, J. Dubaus-kaitei, J. Paplauskui, M. Vaicikaus-kienei, P. Dovydatienei, M. Ali-sauskienei, O. Saurusevičienei, A. Bigielienei, P. Styrui, B. Simo-nėliui, O. Sarkaitei, M. Bendžiū-nienei, O. Balkevičienei, K. Sa-bonienėi, O. Mėžūnienėi, K. Gra-žienėi, A. Niescor, J. Strolienėi, Viktorui Raguliiui, A. Mikalaju-niui, J. Trumpai, A. Matuliiui, J. Valiuliiui ir M. Dailidei. Taipgi dėkojame visiems tiems, kurie teikė mums bet kokią pagalbą bei prijautimą.

Navikevičių šeima.

**AR JUS PAGEIDAUJATE ?
PIRKTI NAMUS ?****1. Parduodamas geras plytų namas —**

10 kambarių, 5 virtuvės (cinkos) ir dvi vonios. Prašoma kaina — \$16.000. Įnešama mažiausiai \$6.000. Namai randa-si Bloor-Dovercourt Rd. rajone.

2. Parduodamas dviejų aukštų plytų namas

6-šių kambarių. Kartu 42 x 204 sklypas. Šis namas par-duodamas palyginti žema kaina. Prašoma kaina \$9.300. Randasi Dundas gatvėje (prie Amber upės)

3. Parduodama valymo ir prosymo įmonė

Tinka siuvėjams. Labai geroje vietoje — Bloor-Dundas rajone. Prašoma kaina \$4.000. Savininkas priverstas bū-tinai parduoti. Skubiai kreipkitės. Nuomos kaina — \$60 mėnesiui.

★

Mes turime Toronto mieste pasirinkimui daug senų ir

naujų namų. Kalbame: lietuviškai, latviškai ir slavų kalbomis.

Kreiptis: A. GARBENIS

H. M. DAVY & Co

REALTORS

105 RONCESVALLES AVE.

Tel. LA — 2763, LA — 6101, vakarais — KE — 5364

Vertimai — Pamokos — Konversacijos

Surašomi ir verčiami įvairaus turinio raštai į anglų kalbą.

Duodamos anglų kalbos pamokos ir konversacijos pažėjusiems

A. BAJORINAS

53 Oakwood Ave. Toronto, Ont. Tel. ME1rose 891

Kreiptis vakarais nuo 5.30 iki 6.30 val., išskyrus sekmad. ir švent.